

Sveučilišni glasnik

Glas Slavonije

poseban prilog 29. srpnja 2022. broj 82

TEMA BROJA

ŠPORT NA SVEUČILIŠTU JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

str. 8-9

ODRŽANE SVEČANE PROMOCIJE NA ODJELIMA ZA KEMIJU, BIOLOGIJU I MATEMATIKU str. 14

Na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku održana završna konferencija i predstavljanje rezultata umjetničkog INTERREG projekta „CHOIR“

str. 10

Premijer Andrej Plenković u radnom posjetu Sveučilištu u Osijeku str. 3

Filozofski fakultet Osijek
str. 4

Odjel za kemiju
str. 5

Odjel za biologiju
str. 6

8. SJEDNICA SENATA SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

Potvrda izbora sveučilišnih nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora na znanstveno-nastavnim sastavnicama

Senat je potvrdio pet redovitih profesora, dva u prvom izboru, jednog u naslovnom zvanju - prvi izbor i dva u trajnom zvanju kako slijedi:

- 1. izv. prof. dr. sc Mirela Alpeza iz znanstvenog područja društvenih znanosti, znanstvenog polja ekonomija na Ekonomskom fakultetu (prvi izbor)

Marina Tišma

- 2. izv. prof. dr. sc. Marina Tišma iz znanstvenog područja biotehničkih znanosti, znanstvenog polja biotehnologije na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu (prvi izbor)

Koraljka Gall Trošelj

- 3. izv. prof. dr. sc. Koraljka Gall Trošelj iz znanstvenog područja biomedicine i zdravstva, znanstvenog polja temeljne medicinske znanosti na poslijediplomskom interdisciplinarnom sveučilišnom studiju Molekularne bioznanosti (naslovno zvanje - prvi izbor)

Karolina Vrandečić

- 4. prof. dr. sc. Karolina Vrandečić iz znanstvenog područja biotehničkih znanosti, znanstvenog polja poljoprivreda na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti (trajno zvanje)

- 5. prof. dr. sc. Vesna Gantner iz znanstvenog područja biotehničkih znanosti, znan-

stvenog polja poljoprivreda na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti (trajno zvanje)

Prijedlog imenovanja prorektora za organizaciju i ljudske resurse Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Na prijedlog Rektora Sveučilišta u skladu s člankom 51. stavkom 4. Statuta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, procšćeni tekst, Senat je imenovao prof. dr. sc. Damira Matanovića, redovitog profesora i dekana Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti, na dužnost prorektora za organizaciju i ljudske resurse Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Mandat mu započinje 1. listopada 2022. godine. U obrazloženju prijedloga za imenovanje prorektora za organizaciju i ljudske resurse Rektor je Sveučilište istaknuo da prof. dr. sc. Damir Matanović ima dugogodišnje radno iskustvo, bio je prodekan i dekan u dvama mandatima na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Osijek, stoga ispunjava uvjete za imenovanje prorektora za organizaciju i ljudske resurse. Prof. dr. sc. Damir Matanović zahvalio je Rektoru na ukazanom povjerenju i članovima Senata na podršci i prihvaćanju

prijedloga Rektora za njegovim imenovanjem na dužnost prorektora za organizaciju i ljudske resurse te istaknuo da će svojim radom nastojati opravdati dano mu povjerenje.

Sveučilišno izdavaštvo

Izmjene i dopune Plana izdavačke djelatnosti za akademsku godinu 2021./2022. Na prijedlog Odbora za izdavačku djelatnost Senat je donio odluke o davanju suglasnosti za prihvaćanje izmjena i dopuna Plana izdavačke djelatnosti za akademsku godinu 2021./2022. prema prijedlogu fakultetskih vijeća Ekonomskog fakulteta u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu Osijek, Pravnog fakulteta Osijek i Odjela za matematiku.

Sveučilišna izdaja

Na prijedlog Odbora za izdavačku djelatnost Senat je donio Odluke o davanju suglasnosti za tiskanje i izdavanje znanstvene knjige, sveučilišnih priručnika, sveučilišnih udžbenika i sveučilišne znanstvene monografije kako slijedi:

- "Economics and Aging: Emerging Issues", sveučilišna znanstvena knjiga urednika prof. dr. sc. Ivane Barković Bojanjić i izv. prof. dr. sc. Aleksandra Ercega - Ekonomski fakultet u Osijeku
- "Elektronika I - Priručnik za laboratorijske vježbe", sveučilišni priručnik autora izv. prof. dr. sc. Josipa Berdice - Pravni fakultet Osijek

dr. sc. Davora Vinka i Luke Filipovića, mag. ing. el. - Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek

- "Osnove neurofiziologije", sveučilišni udžbenik autora izv. prof. dr. sc. Silvija Bašića i suradnika - Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek
- "Plućna rehabilitacija", sveučilišni udžbenika autora: izv. prof. dr. sc. Marijane Turkalj, prof. dr. sc. Davora Plaveca, Ivane Crnković, mag. physioth. mhs., i suradnika - Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

- "Ultra wide field atlas of retinal imaging", sveučilišni udžbenik autora prof. dr. sc. Mladena Busića i suradnika - Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek
- "Povijesni pregled vodenja i upravljanja u hrvatskom školstvu i školama", sveučilišna znanstvena monografija autora izv. prof. dr. sc. Emerika Munjize i izv. prof. dr. sc. Snježane Dubovicki - Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

- "Priručnik za vježbe i seminare iz toksikološke kemije", sveučilišni priručnik urednice doc. dr. sc. Sanje Mandić i suradnika - Medicinski fakultet Osijek
- "Društvo i pravo: Uvod u interdisciplinarni pristup", sveučilišni udžbenik autora izv. prof. dr. sc. Josipa Berdice - Pravni fakultet Osijek

"Vizualizacija fizičkih problema", sveučilišni udžbenik autora izv. prof. dr. sc. Igora Lukačevića - Odjel za fiziku

- "Teorija odlučivanja", sveučilišni udžbenik autorice izv. prof. dr. sc. Dragane Jankov Maširević, Odjel za matematiku

Pokroviteljstva Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku:

Pokroviteljstvo Kongresa Hrvatskog društva za biokemijsku i molekularnu biologiju - HDBMB22: From science to Knowledge, Brela, 28. rujna do 1. listopada 2022. godine

Odlukom Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prihvaćeno je pokroviteljstvo Kongresa Hrvatskog društva za biokemijsku i molekularnu biologiju - HDBMB22: FROM SCIENCE TO KNOWLEDGE koji će se održati u Brelima od 28. rujna do 1. listopada 2022. godine. Kongres je cilj promovirati istraživanja naših znanstvenika i pomoći njihovu umrežavanju u cilju prijave međunarodnih znanstvenih projekata i poticanja mobilnosti mladih istraživača. Na Kongresu se očekuje oko 200 sudionika iz Republike Hrvatske, regije i Europe na kojem bi se okupili strani eminentni stručnjaci te priznati znanstvenici i mlađi istraživači koji se bave te-

melnim molekularnim znanostima o životu te njihovom primjenom u medicini, biologiji, biotehnologiji, farmaciji i zaštiti okoliša sa svih hrvatskih sveučilišta i znanstvenih instituta.

Pokroviteljstvo Hrvatskoga skupa kemičara i kemijskih inženjera, Rovinj, 28. do 31. ožujka 2023. godine

Senat je prihvatio pokroviteljstvo 28. Hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera koji će se održati od 28. do 31. ožujka 2023. godine u Rovinju. Hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera najvažniji je sastanak kemičara i kemijskih inženjera u Republici Hrvatskoj na kojem uz domaće sudjeluju i inozemni znanstvenici i stručnjaci. Primaran je cilj 28. Hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera predstavljanje znanstvene i stručne djelatnosti iz područja kemijske, kemijskog inženjerstva i srodnih znanstvenih disciplina s posebnim naglaskom na promicanje STEM područja, interdisciplinarnog pristupa znanosti u razvoju naprednih materijala, zaštiti okoliša i razvoju održivih tehnologija. Na Skupu će se okupiti znanstvenici i stručnjaci sa sveučilišta, istraživačkih instituta, škola i industrije iz Republike Hrvatske, ali i iz inozemstva.

Premijer Andrej Plenković u radnom posjetu Sveučilištu u Osijeku

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković bio je u radnom posjetu Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 1. srpnja 2022. godine. Tom je prilikom s domaćinima, rektorm prof. dr. sc. Vladom Gubercom, pro-rektorm prof. dr. sc. Dragom Šubarićem, te predstavnicima studenata i Studentskog centra Osijek premijer posjetio i novi Studentski paviljon u sveučilišnom kampusu.

Rektor prof. dr. sc. Vlado Guberac tijekom razgledavanja suvremeno dizajniranog i opremljenog doma, koji je u funkciji od početka ljetnog

semestra ove akademске godine, upoznao je premijera o uloženim sredstvima za taj najveći i najmoderniji studentski dom u Republici Hrvatskoj te zahvalio Vladi i premijeru Andreju Plenkoviću na potpori za tu važnu infrastrukturnu investiciju koja će uvelike doprinijeti poboljšanju standarda studenata Sveučilišta u Osijeku. "Svečano otvaranje novog Studentskog paviljona trebalo je biti početak ljetnog semestra. Zbog objektivnih okolnosti taj je svečani čin izostao, ali je studentima omogućeno korištenje novog Studentskog paviljona koji ima 796 mesta u 404 sobe, od kojih je deset za osobe s invalidi-

tetom, a tu su i učionice, čajne kuhinje, fitness-dvorana, pralnice i sušionice rublja te 147 parkirnih mesta za automobile i 600 mesta za bicikle", istaknuo je rektor, ujedno navljajući nove planove izgradnje sveučilišnog kampusa.

"Šesta je godina kako Projekt Slavonija ima za cilj pomoći revitalizaciji Slavonije, njezini demografskom oporavku, gospodarskom rastu, ulaganjima u infrastrukturu, poljoprivredu i obrazovanje", rekao je premijer te naglasio: "Konačno ćemo vratiti onaj dio Hrvatske koji je u mnogim godinama bio u drugom planu jer Slavonija zaslužuje bolje i više."

ERASMUS MUNDUS PROJEKT FAKULTETA ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO OSIJEK

„Design and Implementation of Master Degree in Palliative Care”

Katarina KERETA

- **Akronim projekta:** DSGN-PALL-CARE
- **Iznos potpore:** 55.000,00 eura
- **Financiranje:** 100 % bespovratna sredstva
- **Trajanje projekta:** 1. 2. 2022. - 30. 4. 2023. (15 mjeseci)

Partneri na projektu:

Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek (Osijek, CRO)
University of Maribor Faculty of Health Sciences (Maribor, SLO)
University of Sarajevo (Sarajevo, BiH)

Projektni tim:

- prof. dr. sc. Aleksandar Včev, voditelj projekta
- prof. dr. sc. Branko Dmitrović
- prof. dr. sc. Martina Smolić
- izv. prof. dr. sc. Ivan Miloloža
- izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić
- doc. dr. sc. Štefica Mikšić
- Katarina Kereta, mag. iur.

Opis projekta

Palijativna se skrb bavi njezinim bolesnika s neizlečivim bolestima. Prema Europskom udruženju za palijativnu skrb, procijenjena potreba za oblikom palijativne skrbi čini između 50 % i 89 % svih umirućih bolesnika. Postojeći studijski programi u Europskoj uniji studentima ne daju posebne vještine koje zahtijeva tržište rada, a koje se odnose na uže područje palijativne skrbi kao što su komunikacijske vještine, pristup različitim skupinama pacijentata i praktična znanja u liječenju i skrbi za palijativnog pacijenta što će biti primarni fokus diplomskog studija koji se razvija u okviru ovog projekta.

S obzirom na rastuću potrebu za uslugama palijativne skrbi, postoji također rastuća potreba za visokoobrazovanim stručnjacima koji će pružati usluge palijativne skrbi. Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek prepoznao je potrebu i priliku za unaprjeđenje sustava visokog obrazovanja pripremom i osmišljavanjem novog studijskog programa te je okupio projektni tim Sveučilišta u Mariboru i Sveučilišta u Sarajevu. Cilj je projekta razviti diplomski sveučilišni studijski program usmjeren na stvaranje standardiziranih znanja i vještina pružatelja palijativne skrbi te unaprjeđenja njihovih kompetencija temeljenih na suvremenim znanstvenim spoznajama, u skladu s etičkim i integrativnim načelima. Provedba programa doprinijet će povećanju broja stručnjaka kompetentnih skrbiti se o palijativnim bolesnicima te podići svijest o važnosti palijativne skrbi među studentima i općom javnosti radi poboljšanja kvalitete skrbi.

Specifični ciljevi projekta

Razvoj prijedloga programa združenog diplomskog studija palijativne skrbi, u skladu sa zahtjevima Europskog prostora visokog obrazovanja (EPVO-a), partnerskim će organizacijama omogućiti inovativan pristup podučavanju, učenju i osposobljavanju u transnacionalnom okruženju te poboljšati kvalitetu obrazovanja i stjecanje novih znanja i razmjena dobrih praksi između konzorcijskih partnera i drugih institucija specijaliziranih za pružanje palijativne skrbi da bi se studentima omogućili najbolji mogući načini podučavanja i osposobljavanja. Podizanje svijesti o važnosti palijativne skrbi među studentima i općom javnosti u EU-u i šire važno je da bi se ostvario utjecaj na tržište rada i povećala kvaliteta skrbi za palijativne pacijente i njihove obitelji.

Uvodna konferencija u Mariboru

Uvodnom konferencijom održanom 14. ožujka 2022. godine u Mariboru svečano je otvoreno projekt "Design and Implementation of Master Degree in Palliative Care" Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Projekt je financiran sredstvima Europske komisije putem poziva ERASMUS-EDU-2021-EMJM-DESIGN, na koji je prijavljeno 148 projekata iz područja visokog obrazovanja institucija država članica Evropske unije, a projekt Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek ostvario je visoko 11. mjesto od ukupno 48 projekata kojima je odobreno finansiranje. Ukupni proračun projekta iznosi 55.000,00 eura. Pod vodstvom prof. dr. sc. Aleksandra Včeva, dekanu Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, u suradnji s Univerzitetom Mariborom Fakultetu za zdravstvene vede, te Univerzitetom u Sarajevu pokrenuta je razvojna inicijativa programa diplomskog studija iz palijativne skrbi na engleskom jeziku. Suradnja je ugovorenna i s TERA Tehnopolisom d. o. o., članicom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, kao tehničkom podrškom u pripremi i provedbi projekta.

Na konferenciji su projekt predstavili prof. dr. sc. Martina Smolić, prodekanica za znanost i poslijediplomske studije Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, doc. dr. sc. Štefica Mikšić, prodekanica za suradnju s nastavnim bazama Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, izv. prof. dr. Mateja Lorber, dekanica Fakulteta za zdravstvene vede i prof. dr. sc. Majda Pajnkihar, predstojnica Fakulteta za zdravstvene vede, Univerza v Mariboru, te prof. dr. sc. Arzija Pašalić, dekanica Fakulteta zdravstvene

studija, Univerziteta u Sarajevu.

Dana 31. svibnja 2022. godine članovi projektnog tima Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvene vede Univerze v Mariboru te Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu organizirano su posjetili ustanovu palijativne zdravstvene skrbi Hospicij Marija K. Kozulić u Rijeci. Hospicij cijelovito skrbi o osobama čija bolest više "ne reagira" na postupke liječenja, a blisko surađuje sa Zavodom za palijativnu skrb KBC Rijeka, Domom zdravlja PGŽ te Palijativnim mobilnim timom koji pruža palijativnu skrb u domu bolesnika. Na taj je način njihov rad uskladen s hospicijskom stacionarnom skrbi. Nakon uvodnih prezentacija i službenog predstavljanja ustanove, uslijedila je rasprava djelatnika Hospicija i projektnog tima. Tijekom rasprave, među ostalim, iznesena su brojna iskustva i izazovi koji su izloženi osoblje Hospicija u svakodnevnom radu kao i rastuće potrebe za uslugama koje Hospicij pruža.

Nakon rasprave, članovi su projektnog tima pod vodstvom ravnateljice s. Leopoldine Ivković i glavnog medicinskog tehničara Zvonimira Valedića te fizioterapeutkinje Hospicija obišli lokaciju na kojoj djeluje Hospicij. Tijekom obilaska prezentirani su prostori i organizacija rada Hospicija kao i svakodnevne aktivnosti koje se provode.

Ravnateljica s. Leopolda s djelatnicima je Hospicija srdačno pozdravila inicijativu projekta "Design and Implementation of Master Degree in Palliative Care", stavljajući pritom naglasak na aktualnu globalnu situaciju povećane potražnje za učinkovitijim i kvalitetnijim pristupom zdravstvenim uslugama te potrebom za stalnom skrbi o ljudima, upravo zbog spomenutih globalnih promjena i povećanih potreba društva poput starenja stanovništva i sve veće pojavnosti kroničnih bolesti.

PROJEKTI SVEUČILIŠTA U OSIJEKU

**Predstavljamo
projekt Filozofskog
fakulteta u okviru
Erasmus+ programa,
stručni projekt
Odjela za biologiju i
institucijske projekte
Odjela za kemiju**

Znanstvenoistraživačka djelatnost Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku odvija se kroz interne znanstvenoistraživačke projekte znanstveno/umjetničko-nastavnih sastavnica Sveučilišta, projekte Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatske zaklade za znanost i druge znanstvenoistraživačke i stručne projekte na nacionalnoj i međunarodnoj razini koji se provode u okviru STEM područja znanosti (prirodne znanosti, tehničke znanosti, biomedicina i zdravstvo, biotehničke znanosti) te društveno-humanističkoga (DH) područja (društvene znanosti, humanističke znanosti) te interdisciplinarnoga područja znanosti. U prethodnim brojevima Sveučilišnoga glasnika upoznali smo vas s odobrenim projektima u okviru operativnog programa "Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020." iz područja istraživanja, tehnološkoga razvoja i inovacija finansiranog sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskoga fonda. Predstavili smo projekte u okviru operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.", projekte Hrvatske zaklade za znanost, središnje institucije koja osigurava finansijsku potporu temeljnim, primjenjenim i razvojnim znanstvenim istraživanjima u okviru programa: "Istraživački projekti", "Uspostavljeni istraživački projekti", projekte u okviru programa "Razvoj karijera mladih istraživača - izobrazba novih doktora znanosti", projekte Agencije za mobilnost i programe Europske unije u okviru program Erasmus+ 2014. - 2020., najvećega programa Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Započeli smo i s predstavljanjem aktivnosti u okviru COST programa. COST (European Cooperation in Science and Technology) je najstariji europski program, uspostavljen 1971., koji promiče suradnju među znanstvenicima, omogućava razvoj novih ideja i inicijativa te uspostavu mreža među znanstvenicima, ali i nevladinih organizacija kao i malih

i srednjih poduzeća kojima u Republici Hrvatskoj koordinira Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U prethodnim brojevima Glasnika predstavljen je prvi EUKI projekt kojemu je svrha poticanje klimatske suradnje unutar Evropske unije kako bi se ublažile emisije stakleničkih plinova. U ovome broju Sveučilišnog glasnika predstavljamo projekt Filozofskog fakulteta u okviru Erasmus+ programa, stručni projekt Odjela za biologiju i institucijske projekte Odjela za kemiju.

Filozofski fakultet Osijek partnerska je institucija u izvedbi projekta u okviru Erasmus+ programa: KA220-YOU - Cooperation partnerships in youth "Prevention and Support for Cyber Gender Based Violence" (PS CGBV), a voditeljica je projekta s Filozofskog fakulteta izv. prof. dr. sc. Daniela Šincek. Na Odjelu za biologiju provodi se stručni projekt: "Raznolikost faune obada (Tabanidae) različitih staništa uz rijeku Muru", a voditelj je projekta prof. dr. sc. Stjepan Krčmar. U okviru toga projekta istražuje se raznolikost faune obada na staništima uz rijeku Muru, učinkovitost primjenjenih tipova klopki u uzorkovanju obada te smanjenje brojnosti populacije obada posebice na izletištima i drugim rekreacijskim destinacijama uz rijeku Muru u cilju zaštite ljudi od uboda obada, odnosno njihove najeze.

U okviru programskoga financiranja znanosti javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj na Odjelu za kemiju provodi se devet institucijskih projekata od kojih u ovome broju Sveučilišnog glasnika predstavljamo projekte: "Razvoj novih analitičkih metoda za određivanje sastava suplemenata mikročip elektroforezom" voditeljice doc. dr. sc. Marije Jozanović, "Zelena sinteza metalnih nanočestica" voditeljice izv. prof. dr. sc. Vlatke Gvozdić i "Razvoj senzora za određivanje tiabendazola" voditeljice izv. prof. dr. sc. Mirele Samardžić.

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

Erasmus+ KA220-YOU – Cooperation partnerships in youth „Prevention and Support for Cyber Gender Based Violence“ (PS CGBV)

Daniela ŠINCEK

Projekt pod nazivom "Prevention and Support for Cyber Gender Based Violence" usmjeren je na prevenciju i pružanje podrške uključenima u rodno utemeljeno nasilje koje se odvija putem interneta. Projektni tim vode kolege iz nevladine udruge "Ladies Union of Drama" (Drama, Grčka). Partneri su na projektu Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Osijeku (voditeljica izv. prof. dr. sc. Daniela Šincek), Dorea Educational Institute (Limassol, Cipar), South-West University "Neofit Rilski" (Blagoevgrad, Bugarska), The Future Now (Sdruženje Badeshteto SEGA, Sofia, Bugarska) i Gender Studies o.p.s. (Prag, Česka). Projekt je započeo 1. svibnja 2022. godine i traje iduća 24 mjeseca. Rodno utemeljeno nasilje prepoznato je kao značajan problem kroz istraživanja i kroz praksu stručnjaka pomagačkih struka. Osobito su žene izložene nasilju, nerijetko samo zbog činjenice da su ženskog spola. I sama Europska komisija to prepoznaće kao jedan od najvećih izazova suvremenog društva. Stoga je i ovaj projekt financiran u okviru Erasmus+ programa (KA220-YOU - Cooperation partnerships in youth) s ukupno 196.830,00 eura. Projekt je usmjeren smanjivanju izazova rodno utemeljenog nasilja koje se odvija putem interneta, u digitalnom svijetu. Rodno utemeljeno nasilje koje se odvija u digitalnom svijetu u većoj mjeri pogada žene nego muškarce. Pokazuje se da je takvo nasilje često nastavak nasilja koje se odvija u fizičkom okruženju i da negativno djeluje na mentalno

zdravlje onih koji to nasilje doživljavaju (uključujući i simptom PTSP-a, suicidalne ideje i depresivna raspolaženja). Stoga je projekt usmjeren na mlade u dobi od 18 do 29 godina kao one koji su osobito izloženi sadržajima na internetu, pa time i imaju veću mogućnost doživjeti rodno uvjetovano nasilje putem interneta, te na stručnjake koji su u svojem radu posvećeni programima za mlade i pružanju podrške žrtvama kao i stručnjacima u socijalnoj skrbi.

Projektom se želi doprinijeti prevenciji, prepoznavanju kao i ranoj intervenciji rodno utemeljenog nasilja preko interneta, povećati resurse stručnjaka da pomognu osobama koje su takvo nasilje doživjeli, a kroz inovativni kurikul koji

se može lako prenijeti u različite zemlje sudionice projekta, povećati digitalne vještine osoba koje su (potencijalne) žrtve takvog nasilja, a kako bi se mogle zaštititi te općenito povećati svijest o toj pojavi. Nastojat će se i povezati stručnjake i znanstvenike iz različitih zemalja koji se bave tom pojmom. Pritom će se utvrditi primjeri dobre prakse kako bi bili dostupni i drugim stručnjacima koji se tom pojmom bave. U konačnici, digitalni bi svijet, kroz ovaj projekt, trebao postati malo inkluzivnije mjesto.

U projektu je planirano šest projektnih aktivnosti: 1) razvoj online huba koji sadrži različite sadržaje koji pomažu u prevenciji i podršci uključenima u rodno utemeljeno nasilje pu-

tem interneta, 2) utvrđivanje primjera dobrih praksi na razini Europske unije, 3) razvoj digitalnog priručnika za mlađe o rodno utemeljenom nasilju putem interneta, 4) razvoj kurikula za trening stručnjaka koji rade s mladima i koji pružaju podršku žrtvama rodno utemeljenog nasilja; 5) upitnik za samoprocjenu o iskustvima rodno utemeljenog nasilja putem interneta i konačno 6) završno izvješće s rezultatima istraživanja o toj pojavi i o učincima samog projekta.

Planirana su i četiri sastanka projektnog tima (dva online, dva uživo). Predviđena su i tri dogadjaja koji će uključiti i mlađe i stručnjake, a u kojima će se nastojati proširiti spoznaje o samoj pojavi i o načinima njezine prevencije i smanjenja

negativnih učinaka. Ti će se događaji organizirati u Grčkoj, na Cipru te u Bugarskoj. U ovih prvih mjesec dana projekta projektni je tim odabrao vizualni identitet projekta koji se može vidjeti na fotografijama te je otvorena stranica na Facebooku i profil na Instagramu. Održan je i početni sastanak na projektu u Drami, Grčka 13. svibnja 2022., na kojem su kolege iz Grčke, Bugarske i Češke sudjelovali uživo, dok su predstavnici Cipra i Hrvatske sudjelovali putem Zooma. Na sastanku su dogovoreni detaljnije svi predstojeći zadaci i uredena je suradnja, a sudionici koji su sudjelovali uživo mogli su upoznati detaljnije i djelovanje udruge Ladies Union of Drama koja u svojem

radu pruža usluge skloništa ženama žrtvama obiteljskog nasilja. Iako je izv. prof. dr. sc. Daniela Šincek uključena u sve projektne aktivnosti, glavni je zadatak izrada završnog istraživačkog izvješća. Uz to provodi istraživanja koja će biti osnova za prevencijske i intervencijske aktivnosti zasnovane na dokazima koje treba biti sveobuhvatno i dati uvid u trenutačno stanje u uključenim zemljama s pojavom rodno utemeljenog nasilja putem interneta. U projektne aktivnosti uključiti će se i studenati osječkog studija psihologije tako da će analizirati digitalni priručnik za mlađe i dati svoje povratne informacije te samoprocijeniti svoje digitalne vještine.

ODJEL ZA KEMIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

INSTITUCIJSKI PROJEKTI ODJELA ZA KEMIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Na Odjelu za kemiju od 1. srpnja 2020. provode se institucijski projekti finansirani u okviru Programskog financiranja znanosti javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. U ovome broju predstavljamo projekte: "Razvoj novih analitičkih metoda za određivanje sastava suplemenata mikročip elektroforezom", voditeljice doc. dr. sc. Marije Jožanović, "Zelena sinteza metalnih nanočestica", voditeljice izv. prof. dr. sc. Vlatka Gvoždić, i "Razvoj senzora za određivanje tiabendazola" voditeljice izv. prof. dr. sc. Mirele Samardžić.

- „Razvoj novih analitičkih metoda za određivanje sastava suplemenata mikročip elektroforezom”
- Nositelj projekta: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za kemiju
- Vrijednost projekta: 29.400,00 kuna (+ sredstva financiranja doktoranada i eksperimentalnog dijela doktorskog rada u suradnji s Doktorskom školom kemije u Pečuhu)
- Razdoblje trajanja provedbe projekta: 3 godine (1. 7. 2020. do 1. 7. 2023.)
- Istraživački tim: doc. dr. sc. Marija Jožanović (voditeljica projekta), doc. dr. sc. Branimir Matasović, Iva Pukleš, doktorandica

Opis projekta

Dijetetski suplementi izvor su hranjivih tvari koje se često ne konzumiraju u odgovarajućim količinama za održavanje optimalnog zdravstvenog stanja. Njihova uporaba podupire promjenu trenda na kurativne prema preventivnoj praksi u zdravstvu. U proteklim desetljećima potrošnja dijetetskih suplemenata sve više raste. Upotreba dijetetskih suplemenata na globalnom tržihu stalno raste i predviđa se da će dosegnuti oko 151,6 milijardi USD u 2024. Zakonodavstvo dijetetskih suplemenata nije ujednačeno, nacionalni zakoni vs. EU zakoni predstavljaju "sivu zonu" u razlikovanju dodataka prehrani i lijekova. Kako dijetetski suplementi nisu zakonski regulirani kao lijekovi, zahtjevi u vezi s njihovim sastavom nisu konzistentni u svim zemljama. Na deklaracijama je često vrlo malo informacija o njihovoj kvaliteti, uključujući količine i podatke o sastojcima. Dijetetski su suplementi prisutni na tržištu u različitim dozirnim oblicima. Sadrže vitamine, minerale, aminokiseline, peptide, biljne dodatke i ostale sastojke s različitim aktivnim fiziološkim učincima na organizam. Stoga je omjer aktivnih tvari i pomoćnih tvari u njihovu sastavu vrlo promjenjiv što predstavlja značajan izazov u razvoju pouzdanih metoda za kontrolu njihova sastava. Također, dijetetski suplemen-

ti mogu imati nuspojave zbog viška jednog ili više sastojaka ili zbog prisutnosti kontaminanata. Dio dijetetskih suplemenata na tržištu patvoren je farmaceuticima, neodobrenim antidepresivima i lijekovima za mršavljenje. Dijetetski suplementi potrošačima su slobodno dostupni ne samo u ljekarnama već i u supermarketima i na internetu. Upravo zbog njihove lake dostupnosti, njihov sastav treba provjeravati često i točno. Velik broj aktivnih tvari u dijetetskim suplemenata posjeduje različite kiralne oblike od kojih jedan od enantiomera ima temeljnju ulogu u metaboličkim procesima, dok njegov enantiomer često predstavlja kompetitivni inhibitor aktivnog unosa.

Dijetetski suplementi čiji se sastav određuje u sklopu projekta

- „Zelena sinteza metalnih nanočestica”
- Nositelj projekta: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za kemiju
- Vrijednost projekta: 20.000,00 kuna
- Razdoblje trajanja provedbe projekta: 2 godine (1. 7. 2020. do 1. 7. 2022.)
- Voditeljica projekta: izv. prof. dr. sc. Vlatka Gvoždić

Opis projekta

Nanočestice pronalaze sve veću primjenu u borbi protiv mikroorganizama, u tekstilnoj industriji, u razvoju novih lijekova, ali i u procesima pročišćavanja vode i zraka. U ovom projektu za sintezu metalnih nanočestica koriste se

vodene otopine nitrata odrabnih elemenata (npr. Ag, Zr) i vodenih ekstrakti nadzemnih dijelova biljaka karakterističnih za područje istočne Hrvatske. Nakon sinteze nanočestica istražuje se njihovo katalitičko djelovanje i ispituju njihova antibakterijska svojstva. Jedna od biljaka čiji se vodenih ekstrakti koriste u postupcima dobivanja nanočestica pored imele (*Viscum Album L.*) je i maslačak (*Taraxacum officinale* Weber). U prvoj fazi istražuje se utjecaj fizikalnih i kemikalijkih čimbenika na biljke (abiotski stres) i mogući utjecaj stresa na postupak sinteze metalnih nanočestica iz ekstrakata. Uzorci se prikupljaju na različitim lokacijama: gradске, ruralne, u blizini tvornica, u neposrednoj blizini velikih prometnica, ali i na lokacijama unutar grada s intenzivnim prometom. Metodom ICP-MS određuju se koncentracije nekih od metala povezanih s prometom, poljoprivrednim aktivnostima i industrijom, a biokemijskim metodama analize: antioksidativna aktivnost, polifenoli, askorbinska kiselina, karotenoidi i proteini.

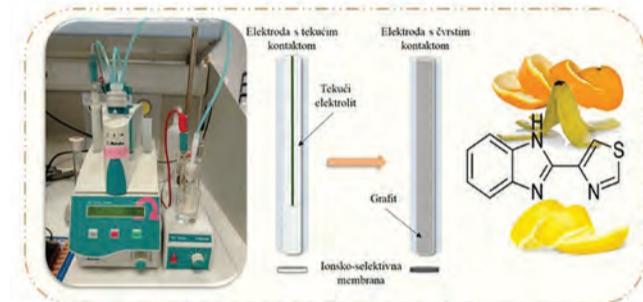
Karakterizacija sintetiziranih nanočestica provodi se metodom UV spektroskopije i rendgenskom analizom, a kemijski sastav biljnog ekstrakta i nanočestica FTIR spektrofotometrom. Istražuju se morfološka i antibakterijska svojstva biosintetiziranih nanočestica, a katalitička aktivnost čestica ispituje se na metil oranžu, metil crvenom i kongo crvenom.

Nanočestice sintetizirane u okviru projekta

Uređaj laboratorijske izrade za određivanje sastava dijetetskih suplemenata

Prikaz opreme korištene u istraživanju u okviru projekta

- „Razvoj senzora za određivanje tiabendazola”
- Nositelj projekta: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za kemiju
- Vrijednost projekta: 26.312,50 kuna
- Razdoblje trajanja provedbe projekta: 2 godine (1. 7. 2020. do 1. 7. 2022.)
- Istraživački tim: izv. izv. prof. dr. sc. Mirela Samardžić (voditeljica projekta), izv. prof. dr. sc. Berislav Marković, dr. sc. Mateja Budetić, poslijedoktorandica, dr. sc. László Kiss, stručni suradnik, Milan Pajičić, univ. bacc. chem., viši laborant, student diplomskog studija

Opis projekta

Tiabendazol je fungicid iz skupine benzimidazola. Najčešće se koristi za tretiranje sjemena voća i povrća prije sjetve ili tijekom transporta i skladištenja radi zaštite plodova. Karakterizira ga relativno dugo vrijeme poluraspađa u tlu (više od 900 dana) te je moguća bioakumulacija u biljkama što neizbjegno vodi prema ulasku u prehrabeni lanac. Tiabendazol je vrlo stabilan te ga se može naći u proizvodima i nakon postupaka kuhanja, pasterizacije i sl. U zamrznutim proizvodima stabilan je 12 do 28 mjeseci. Američka agencija za zaštitu okoliša (EPA) odredila ga je kao vjerojatno kancerogen spoj pri velikim dozama. S obzirom na sve navedeno, važno je razviti brz, pouzdan i selektivan senzor za određivanje tiabendazola. Budući da se tiabendazol uglavnom određuje metodama koje zahtijevaju veliku i skupu opremu, kao što su tekućinska kro-

matografija visoke djelotvornosti, kapilarna elektroforeza, fluorimetrija, masena spektrometrija i sl., a navedene metode zahtijevaju dugotrajnu pripremu uzorka i skupe uređaje, glavni cilj i svrha ovoga istraživanja jesu razviti, karakterizirati i primijeniti jednostavan, brz, pouzdan i učinkovit senzor za potenciometrijsko određivanje tiabendazola.

Kroz projekt se ostvaruju i dodatni ciljevi, a to su znanstveni razvoj poslijedoktoranda i uključivanje studenata u znanstveno-istraživački rad. Tijekom ovog projekta razvijen je novi potenciometrijski senzor za određivanje tiabendazola. Senzor je ionsko-selektivna elektroda s tekućom membranom čiji je sastav optimiran. Pri optimizaciji uspoređeni su senzori sa šest različitih plastifikatora i tri različita udjela senzorskog materijala. Odabran je najbolji senzor koji je dodatno karakteriziran: određeni su nagib, kalibracijskih pravca, granice detekcije i kvantifikacije, radno područje, vrijeme odziva, utjecaj pH i interferirajućih tvari. Primjenjivost senzora ispitana je pri određivanju tiabendazola u realnim uzorcima (kora limuna, naranci i banane). U svrhu daljnog unaprjeđenja senzora, senzor je modificiran na način da je umjesto elektrode s tekućim kontaktom koristena elektroda s čvrstim kontaktom (eng. solid-state) čiji je senzorski materijal bio modificiran višestjenčanim ugljikovim nanocjevčicama. Taj je senzor također potenciometrijski karakteriziran te se pokazao kao brz, točan, precizan i selektivan za određivanje tiabendazola u realnim uzorcima. Rezultati projekta bit će prezentirani na dva znanstvena skupa te u dvama znanstvenim radovima. Projektni je prijedlog u skladu sa Strateškim programom znanstvenih istraživanja Odjela za kemiju te je unutar prioritetnih područja istraživanja.

ODJEL ZA BIOLOGIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

„RAZNOLIKOST FAUNE OBADA (TABANIDAE) RAZLIČITIH STANIŠTA UZ RIJEKU MURU“

- Nositelj projekta:
Odjel za biologiju,
Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku
- Voditelj projekta:
prof. dr. sc. Stjepan
Krčmar
- Financijska vrijednost
projekta: 19.950,00 kuna
- Razdoblje trajanja
provedbe projekta:
4. 5. 2022. - 31. 12. 2022.
- Izvor finansiranja:
Medimurska priroda
Javna ustanova za zaštitu
prirode, Križovec, Trg
medimurske prirode 1,
40315 Mursko Središće

Opis projekta

Porodica obada (Tabanidae) pripada redu dvokrilaca (Diptera). Tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci pojavljuju se različite vrste obada u odrasлом stadiju u različitim kopnenim staništima. Ženke su mnogih rodova obada hematofagne, sišu krv različitih vrsta kralježnjaka i pritom mogu prenijeti uzročnike mnogih bolesti bilo da ih uzrokuju bakterije ili virusi (Slika 1.).

Njihov je ubod bolan, a na oteklini koja ostaje i po nekoliko dana okupljaju se i druge vrste iz različitih porodica dvokrilaca te je mogućnost širenja infekcija povećana. Ženke obada odlikuju se izuzetno brzim letom što im omogućuje prenošenje uzročnika bolesti i na velike udaljenosti. Mužjaci obada uglavnom se hrane nektarom i nemaju ulogu prijenosnika uzročnika bolesti. Faunu obada Hrvatske od kraja 19. stoljeća do sredine 20. stoljeća uglavnom su istraživali inozemni entomolozi te se prvi pisani podatci o obadima u našim krajevima pronalaze iz toga vremena. Marom inozemnih entomologa za faunu Hrvatske zabilježena je 71 vrsta obada svrstana u deset rodova. Sustavnim istraživanjem faune obada u pojedinim područjima Hrvatske u posljednjih dvadeset godina broj zabi-

Rijeka Mura

Ženka vrste *Tabanus sudeticus*

Klopke za uzorkovanje obada na lokalitetu Donji Hrašćan

jelenih vrsta povećan je za sedam te sada iznosi 78 što sigurno nije konačan broj vrsta obada u fauni Hrvatske jer je na području Europe zabilježeno 220 vrsta obada. Mnoga područja Hrvatske nisu obuhvaćena sustavnim istraživanjima raznolikosti faune obada, a jedno je od takvih područja i Medimurje koje sa sjevera i juga omeđuju rijeke Mura i Drava, dajući mu posebna prirodna i zemljopisna obilježja. U okviru projekta istražuje se raznolikost faune obada na staništima uz rijeku Muru jer su vodenici tokovi Drave i Mure u medimurskom kraju vrlo bitan prirodnji element, a posebno zbog oblikovanja krajolika. Rijeka Mura najsjevernija je hrvatska rijeka, ujedno i prirodna granica Hrvatske prema Sloveniji i Madarskoj

(Slika 2.).

Najveća je lijeva pritoka Drave, duga dužina u Hrvatskoj, odnosno Medimurju, iznosi 78,96 kilometara. Mura je tijekom vremena svoj tok urezala strmo podno Medimurskih gorica do Podture, a dalje teče usred nizinskog krajolika sve do ušća gdje se u Dravu ulijeva između Donje Dubrave u Medimurje i Legrada u Podravini. Prirodni vegetacijski pokrov je pod prilično snažnim antropogenim utjecajem, pogotovo u istočnim dijelovima Medimurja gdje su prirodne sastojine hrasta lužnjaka posjećene početkom 20. stoljeća te se u tom području međusobno isprepleću šumarci s različitim poljoprivrednim kulturama, povećavajući raznolikost staništa. Uzorkovanja obada provo-

de se od svibnja do kraja rujna 2022. godine na deset različitih lokaliteta uporabom deset modificiranih Manitoba klopki (tzv. canopy trap) uz uporabu atraktanta (1-octen-3-ol) za privlačenje obada, deset ljepljivih klopki i deset uljnih klopki. Modificirane Manitoba klopke (tzv. canopy trap) ručno su izradene prema načrtu Hribara i suradnika iz 1991. godine. Platneni dio klopke crno-bijele je boje u obliku četverostrane piramide. Donje crno platno visine je 80 cm, a gornji dio bijele boje iste je visine. Ulazni otvor klopke za obade nalazi se 80 cm iznad tla. Platneni dio klopke sužava se prema vrhu i završava okruglim izlaznim otvorom promjera 20 cm na koji se postavlja lovnu kapa visine 35 cm. U lovnu kapu oba-

di uljeću lako, ali ne mogu iz nje izletjeti s obzirom na to da je u obliku vrše. Nosač platnenog dijela klopke izrađen je od aluminijske cijevi na koju se, 30 cm ispod ulaza u lovnu kapu, postavlja bočica s atraktantom, odnosno sredstvom za privlačenje obada u klopku (Slika 3.). Za ljepljivu klopku koristi se crna plastična kanta zapremine 12 litara premazana ljepilom za uzorkovanje obada, postavljena na metalnom ili drvenom nosaču visine 160 cm. Crna kanta visi okrenuta naopako s metalnog ili drvenog nosača za koji se pričvršćuje konopom koji prolazi kroz rupu u središtu kante. Duljina konopa s kojeg visi kanta iznosi 30 cm, dok udaljenost donjeg ruba kante od tla iznosi 130 cm (Slika 3.). Uljna klopka

u obliku je crne plastične folije pravokutnog oblika dimenzija 80 x 60 cm, prelivena je tankim slojem jestivog ulja i položena vodoravno na tlo. Učvršćena je metalnim klinovima pri kutovima površine tla. Klopke su selektivne u uzorkovanju obada. Modificirane Manitoba klopke i ljepljive klopke uzorkuju samo ženke obada, dok uljna klopka osim ženki uzorkuje i mužjake obada. Na svakom lokalitetu postavljene su tri klopke, po jedna od svakog tipa klopki. Udaljenost među klopkama iznosi deset metara, a klopke su postavljane u različite tipove staništa kao što su: rubni dijelovi šuma vrbe i topole uz rijeku Muru, na rubove poljoprivrednih površina, uz rub HE Donja Dubrava, uz rubove mrvljava obraslih raznolikom vegetacijom mirisnog bagrema, bijele vrbe, crne johe i bazge, napuštene šljunčare, uz ribnjake i izletišta te na livade u neposrednoj blizini rijeke Mure. Uzorkovani obadi pohranjuju se u plastične bočice s 96 %-tom otopinom alkohola, nakon čega se pristupa identifikaciji uzorkovanog materijala prikladnim ključevima za determinaciju obada. Ciljevi projekta odnose se na utvrđivanje raznolikosti faune obada uz rijeku Muru. Pretходno obavljena istraživanja prije 11 godina utvrdila su prisutnost 14 vrsta i jedne podvrste obada što upućuje na to da je fauna obada uz rijeku Muru, a općenito i Medimurja, nedovoljno istražena. Nadalje, analizirat će se sezonska dinamika i distribucija obada unutar različitih tipova staništa kao i utjecaj staništa na raznolikost faune obada. Usporedit će se i učinkovitost primijenjenih tipova klopki u uzorkovanju obada te predložiti najučinkovitiju metodu koja može znatno doprinijeti smanjenju brojnosti populacije obada i imati primjenu na izletištima i drugim rekreacijskim destinacijama uz rijeku Muru u zaštiti ljudi od uboda obada, odnosno njihove najezde.

MOBILNOST DJELATNIKA SLUŽBE ZA MEĐUNARODNU SURADNJU U PORTUGALU NA UNIVERSIDADE LUSÓFONA DO PORTO

Dario FERIĆ

Dario Ferić, stručni suradnik za bilateralnu, multilateralnu i međunarodnu suradnju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku te Erasmus+ koordinator, proveo je pet dana na Erasmus+ mobilnosti u Portu, na sveučilištu Universidade Lusófona do Porto.

Upravo je Portugal zemlja u koju gotovo svake godine kroz Erasmus+ program odlazi najviše osječkih studenata te s kojim Sveučilište u Osijeku ima odličnu suradnju.

Universidade Lusófona do Porto najveće je privatno sveučilište u Portugalu s više od 25 000 studenata, a s kojim Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ima sklopljeno nekoliko Erasmus ugovora o suradnji i to za područje prava,

informacijskih i komunikacijskih tehnologija, menadžmenta te scenske umjetnosti.

Domaćin na Universidade Lusófona do Porto bila mu je kollegica Janet Dias iz Službe za međunarodnu suradnju (International, Career & Entrepreneurship Office) koju je kroz pet dana mobilnosti pratio u svakodnevnim radnim aktivnostima vezanim uz Erasmus+ mobilnost.

Uz to, tijekom boravka na Sveučilištu, Dario Ferić bio je na nekoliko sastanaka s ostalim djelatnicima Sveučilišta, prvenstveno s djelatnicima Službe za međunarodnu suradnju, a potom i s onima koji su sudjelovali u međunarodnim aktivnostima Sveučilišta te išli na mobilnosti. Pomoću njih je stekao saznanja o procesima prijave i potpisivanja ugovora za Erasmus+ mobilnosti Sveučilišta u Portu, pobliže se upoznao s njihovim načinom rada te razgovarao o ishodima i utjecaju međunarodnih mobilnosti na djelatnike i njihov rad kao i na studente i njihov studij.

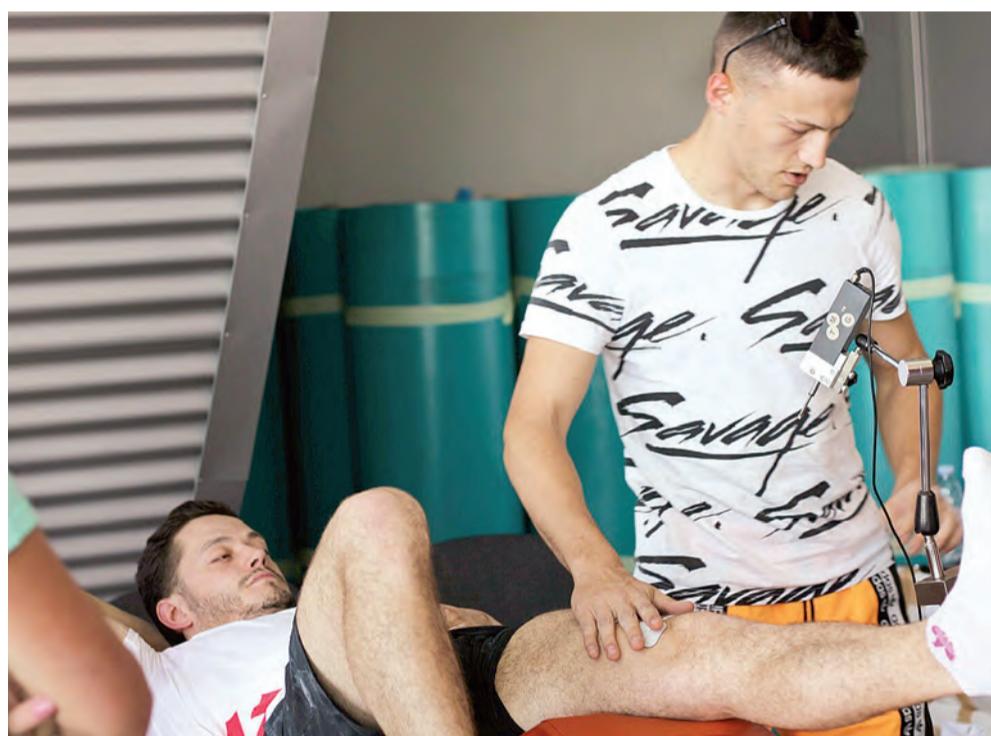

ISTRAŽIVAČKI POSTUPCI KINEZIOLOŠKOG FAKULTETA OSIJEK U SKLOPU VRHUNSKOG GIMNASTIČKOG EVENTA DOBRO WORLD CUP

Danijela KUNA, Iva MACAN,
Marin MARINOVIC

Trinaesto izdanje Državnog natjecanja i Svjetskog kupa u gimnastici, od 27. svibnja do 12. lipnja 2022., održano je u osječkoj dvorani Gradske vrt. To su jedinstveni športski dogadjaji službenih etapa serije državnih i svjetskih natjecanja FIG-e na kojima su se vrhunski domaći i svjetski gimnastičari borili za svoja odličja. Uz podršku Hrvatskog gimnastičkog saveza, na čelu s predsjednikom doc. dr. sc. Mariom Možnikom, predsjednikom GD Osijek-Žito i direktorom Svjetskog gimnastičkog kupa "DOBRO" Vladimirom Madarevićem te tajnicom GD Osijek-Žito Ivanom Maltešić, predstavnici Kineziološkog fakulteta Osijek proveli su niz istraživanja na muškim gimnastičarima. Jedan od glavnih ciljeva istraživanja bilo je ispitivanje antropološkog statusa vrhunskih gimnastičara uz analizu kontraktilnih svojstava mišića. U tu svrhu, mlađi doktorandi, suradnici Kineziološkog fakulteta Osijek Matej Babić i Iva Macan osigurali su transport TMG uređaja s Kineziološkog fakulteta iz Splita. Navedeni TMG uređaj omogućuje validiranu neinvazivnu procjenu kontraktilnih svojstava i funkcionalnih karakteristika skeletnih mišića, informacije o sastavu brzih i sporih mišićnih vlakana, lokalni zamor, atrofiju, inhibiciju i spastičnost mišića. U istraživačke postupke bili su uključeni i studenti Kineziološkog fakulteta Osijek: Ivan Paravac, Nikolina Užnik, Ivan Brajković te nastavnici Marin Marinović, mag. cin., i doc. dr. sc. Danijela Kuna.

Najbolji hrvatski gimnastičari, članovi GK Petrinja, GD Osijek-Žito, GK Rijeka, GK Sokol

dine kasnije u New Yorku postao prvi hrvatski gimnastičar koji je osvojio pojedinačnu medalju na seniorskom svjetskom natjecanju u disciplini konj s hvataljkama. U 63. finalu u karijeri, na ovogodišnjem Svjetskom gimnastičkom kupu "DOBRO" u Osijeku, osvojio je 28. medalju na turnirima svjetskog kupa te se u najvećem sjaju oprostio s domaćom publikom u Osijeku. Tin Srbic, rođen 11. rujna 1996., hrvatski je gimnastički reprezentativac, član zagrebačkog ZTD Hrvatskog sokola. Zlatnom medaljom i titulom svjetskog prvaka na preči, okrunio se na Svjetskom gimnastičkom prvenstvu u Montrealu 2017. što je najveći uspjeh u povijesti hrvatske gimnastike. Iste godine proglašen je za hrvatskog sportaša godine kao drugi hrvatski gimnastičar u povijesti. Na Europskom prvenstvu u poljskom Szczecinu 2019. godine osvojio je srebrnu medalju s najvišom ocjenom za vježbu u karijeri.

Na Svjetskom gimnastičkom prvenstvu u Stuttgartu 2019. Tin Srbic osvojio je srebrnu medalju čime je postao najuspješniji hrvatski gimnastičar na svjetskim prvenstvima osvojivši dvije od četiri hrvatske medalje. Do prve olimpijske medalje Srbic je stigao u Tokiju 2020. gdje je osvojio srebrenu medalju. Na natjecanjima Svjetskog kupa Srbic je do lipnja 2022. osvojio 15 medalja, od toga devet zlata, a među njima se nalazi zlatno odličje s ovogodišnjeg Svjetskog gimnastičkog kupa "DOBRO" u Osijeku. S nadom kako će se i u budućnosti poticati i ostvarivati akademski i sportske suradnje, jer samo na takav način možemo djelovati na razvoj naše zajednice, znanosti i sporta, Kineziološki fakultet Osijek zahvaljuje svim sudionicima istraživanja, a osobito našim zlatnim gimnastičarima.

AKTIVNOSTI STUDENTSKOG ZBORA KINEZIOLOŠKOGA FAKULTETA OSIJEK

Mateo PAULOVIC

Kineziološki fakultet Osijek, sa-stavnica Sveučilišta J. J. Strossmayera, drugi je put nastupala u različitim športovima u organizaciji Sveučilišta i ostvarila vrlo dobre rezultate. Športovi u kojima su studenti Kineziološkog fakulteta Osijek nastupili bili su:

- futsal muški (osvojeno 1. mjesto)
 - futsal žene (osvojeno 2. mjesto)
 - odbojka muški (osvojeno 2. mjesto)
 - odbojka žene (osvojeno 1. mjesto)
 - stolni tenis muški ekipno (osvojeno 1. mjesto)
 - stolni tenis muški pojedinačno (osvojeno 1. i 2. mjesto).
- U plivanju je Kineziološki fakul-

tet imao predstavnika u muškoj konkurenciji koji je osvojio 1. mjesto u 50 m delfin tehnici te 2. mjesto u 50 m kralj tehnici, dok je u konkurenciji predstavnica bila naša studentica na 1. mjestu u tehnikama 50 m kralj te 50 m ledno.

Dakako, nastupali su studen-ti KIFOS-a i u ostalim sportova-ma u kojima nisu uspjeli doći na postolje, no bili su konkuren-ti. Kako je Kineziološki fakultet usmjeren športu i rekreaciji te promiče šport, ovim ostvare-

nim uspjesima studenti poje-dinci nametnuli su se i izbor-nicima sveučilišnih timova iz pojedinih športova te su bili pozvani nastupati za Sveučilišnu selekciju. Njima bismo ovim putem htjeli uputiti posebnu zahvalu što svojim nastupima za sveučilišne timove ponosno predstavljaju Kifos.

Studentski zbor Kineziološko-ga fakulteta po prvi je put organizirao športske turnire pod nazivom "KIFOS sportski tur-nir" iz futsala, odbojke, baske-ta 3v3 te tenisa. Naši studenti, kojima je "natjecateljski duh u krvi", rado su se odazvali na naš poziv te su turniri bili stvarno uspješni. Djelovat ćemo i dalje da se ovaj projekt održi i u budućnosti te ćemo ga pokušati proširiti i na ostalu populaciju studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

ŠPORTSKI USPJEŠI

Ivana ŠANDRK NUKIĆ

Pandemijsko razdoblje ostavilo je, nažalost, traga i na sportskim aktivnostima studenata Gradevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek jer još uvjek nije bilo sudjelovanja na športskim natjecanjima koja su prije bila uobičajena i redovita. Ipak, bilo je nekoliko događaja koji pokazuju da se smijemo nadati obnovi športskih druženja. U veljači ove godine, u povodu 45. obljetnice Gradevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek, 37 godina postojanja fa-

kultetske knjižnice i drugog rođendana Legere kluba, održan je sad već tradicionalni turnir u stolnom tenisu. Legere klub fakultetski je "dnevni boravak" u kojem je i inače stol za stolni tenis omiljeni sadržaj studenata, ali na turniru su uz studenete sudjelovali i djelatnici fakulteta. Povodom turnira ručno su izrađene sasvim posebne drvene i betonske kocke koje su pobjednicima dodijeljene kao medalje. Sudili su licencirani sudci: Ivana Kovač, prof., i student Igor Androš. Pobjednica u ženskoj konkurenciji bila je izv. prof. dr. sc. Dina Stober, a pobjednik u muškoj konkurenciji bio je student Filip Miljatović.

Održan 4. Poslijediplomski tečaj stalnog medicinskog usavršavanja I. kategorije „Sport i srce“

Katarina KERETA

Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek organizirao je u Orahovici 4. Poslijediplomski tečaj stalnog medicinskog usavršavanja I. kategorije "Sport i srce". U organizaciji tečaja sudjelovali su i Hrvatski kardiološko društvo i Hrvatski olimpijski odbor. Kardiovaskularne su bolesti najveći javnozdravstveni problem u razvijenim zemljama. U Republici Hrvatskoj od kardiovaskularnih bolesti u 2020. godini preminulo 40 % od ukupno umrlih, odnosno 22 800 ljudi. Sport može biti dobra zaštita u primarnoj prevenciji kardiovaskularnih bolesti, a kod bolesnika koji su preboljeli akutni koronarni sindrom tjelesna je aktivnost neizostavan dio programa kardiovaskularne rehabilitacije. Ipak, s druge strane, u suvremenom sportu prati se trend velikog opterećenja sportaša, poglavito mladih sportaša, koji vrlo često nadilazi funkcionalne pričuve organizma, u cilju ostvarivanja što boljih natjecateljskih rezultata što može dovesti do ugroze zdravlja i života sportaša.

Tecaj je po svojem sadržaju bio ponovno vrlo zanimljiv i sa svremenim temama počevši od mogućnosti novog laboratorijskog probira kardiovaskularnih bolesti kod asimptomatskih osoba, preko uloge dijagnostičkih metoda u evaluaciji kardioškog statusa sportaša i probira sportaša na bolesti srca i krvnih žila, uviјek zanimljive teme tjelesne aktivnosti u zdravlju i bolesti,

koji su zbog sprječenosti poslali svoje snimljene prezentacije. Posebno je pozdravio polaznike tečaja te studente studija Fizioterapije u Orahovici i Sestrinstvu u Pregradama kojima je pohadanje tečaja dio nastavnog programa studija.

Drugi voditelj tečaja prof. dr. sc. Goran Krstačić naglasio je veliko zadovoljstvo organizacijom, sada već tradicionalnog tečaja, četvrtog po redu, kao i prepoznatljivosti izvrsne medicinske edukacije u Orahovici tijekom tečajeva.

Na tečaju su sudjelovali vrhunski stručnjaci i znanstvenici iz područja sportske kardiologije, kardiovaskularne rehabilitacije, sportske kirurgije, dentalne medicine, kliničke farmakologije, nutricionizma. Uvaženi predavači u Orahovici su došli iz naših vodećih medicinskih institucija iz Osijeka, Slavonskog Broda, Zagreba, Krapinske Toplice, Opatije i Splita, a posebno nam je zadovoljstvo bilo ugostiti specijalističku obiteljsku medicine i nutricionistku koja radi u Orahovici.

Tecaj je po svojem sadržaju bio ponovno vrlo zanimljiv i sa svremenim temama počevši od mogućnosti novog laboratorijskog probira kardiovaskularnih bolesti kod asimptomatskih osoba, preko uloge dijagnostičkih metoda u evaluaciji kardioškog statusa sportaša i probira sportaša na bolesti srca i krvnih žila, uviјek zanimljive teme tjelesne aktivnosti u zdravlju i bolesti,

Na kraju dvodnevnog iznimno uspješnog tečaja voditelji su zahvalili svim predavačima i polaznicima tečaja te još jednom naglasili važnost višedisciplinarnog pristupa kardiologiji tjelesne, sportske i radne aktivnosti. U prelijepoj Orahovici, uz ljubazne domaćine na čelu s gradonačelnikom grada Orahovice, gospodinom Sašom Risterom, najavili smo naš sljedeći poslijediplomski tečaj pod nazivom "Rehabilitacija u kliničkoj medicini" koji će se održati najesesen u Orahovici, također na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek.

TEMA BROJA

SPORTSKA AKTIVNOST U SLOBODNOM VREMENU STUDENATA

FUNKCIONALNI TRENING (Let's get physical)

Redovita tjelesna aktivnost značajno utječe na naše fizičko i psihičko zdravlje. Dana 30. lipnja 2022. u Osijeku, na + 36 stupnjeva Celzijevih, održana je B2Run utrka. Radi se o poslovnoj utrci koja se održava u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, a koja za cilj ima izgradnju zajedništva, promociju zdravog načina života, razmjenu iskustava i širenje mreže poslovnih kontakata. Sudjelovalo je više od 400 natjecatelja, od čega i deset djelatnika Gradevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek. Muška fakultetska ekipa osvojila je 5. mjesto u ukupnom poretku srednjih poduzeća što smatramo odličnim rezultatom.

S obzirom na tako velik broj individualnih i timskih športskih disciplina kojima se bave naši studenti i djelatnici, sigurni smo u svijetu budućnost športa na GRAFOS-u, a športski duh savsigurno pridonosi i dobroj atmosferi i uspjehu općenito.

doprinose nezaraznim bolestima, globalnom morbiditetu i mortalitetu. Budući da smo mi studenti kineziologije, ovim vas putem pozivamo da se uključite u što većem broju na naš trening zvan Let's get physical. Samo ime kaže jednostavno da se pokrenemo, stoga će i naš cilj biti taj da osvijestimo u vama koliko je bitna tjelesna aktivnost za sve nas. To je kombinacija raznovrsnih treninga kojima ćemo aktivirati cijelo tijelo radi unaprjeđenja zdravlja, ra-

zvoja brojnih motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te smanjenja masnog tkiva. Stoga, ekipa, javite nam se, dode i idem se pokrenuti!

Rita Šolaja

Kineziološki fakultet u Osijeku, 1. godina diplomskog studija Kineziološka edukacija

Goran Rogalo

Kineziološki fakultet u Osijeku, 3. godina preddiplomskog sveučilišnog studija Kineziologija

Planinarenje Park prirode Papuk i Krndija

Ana ELDIĆ

Papuk, najljepša slavonska planina, jedinstveni je primjerak kako priroda može biti darežljiva prema ljudima. U srcu Slavonije i velike ravnice izdigao se Papuk koji je bio naše odredište. Čista netaknuta priroda i brežuljci Papuka bili su dovoljno blagi prema nama. Lijepo su prihvatali našu skupinu planinara te su nam podarili lijepo vrijeme s vrlo malo kiša. Na samom polasku nišam bila svjesna svih ljeputa koje Papuk vještovo skriva u svojim dubinama. Čist zrak, tlo i voda samo su mali dio onoga što nam je Papuk pružio. Prekrasni pogled s vidikovca i prekrasni pogledi gdje god se okrenuli. Svaki dio atmosfere oko nas bio je veličanstven. Dobro skriven planinom i šumom na Krndiji nalazi se i manastir svetog Nikole. Manastir priča priču nego prošlog vremena i svih ljepota koje su se zbivale. Ispod traga koje su godine ostavile na njemu i dalje iz njega izbjiga neki sjaj i misterija. I kada spojite sve doživljaje tog dana, uz čistu netaknuto prirodu i dobro društvo, dobijete savršeno iskorišteno subotnje poslijepodne, ali predivnu uspomenu za budućnost.

FITNESS PROGRAM

Dorotea HORVAT

Kada god sam se htjela pozabaviti nekim športom i potruditi se uvesti više fizičke aktivnosti u svoj život, vrlo sam brzo odustala od ideje. No prijateljica mi javlja kako Sveučilište nudi besplatan funkcionalni trening i fitness program. Igram slučaju završavamo na fitnessu koji se odvija u prostorima teretane u sklopu Filozofskoga fakulteta. Nisam imala nikakva očekivanja, otišla sam prvi put samo zbog nagovora prijatelji-

EUROPSKE SVEUČILIŠNE ŠPORTSKE IGRE LODZ 2022

EUROPSKA SVEUČILIŠNA UNIVERZIJADA

Europske sveučilišne sportske igre (Europska sveučilišna univerzijada) ove se godine održavaju u Lodzu (Poljska) od 17. do 30. srpnja 2022. godine. Odbojkaška reprezentacija - studenti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, nositelji srebrne medalje s prošlog Europskog prvenstva (Lodz 2019), pokušat će napraviti iskorak više u borbi za naslov europskog prvaka i vratiti se u Osijek sa zlatnom medaljom.

Na put po zlatnu medalju kre-

nuli su: Karlo Adžić, Franjo Čulap, Ivan Gudelj, Petar Majač, Petar Mihalj, Borna Rakitić, Stanko Stanković, Jakov Šužberić, Davor Bogdanović, izbornik Zoran Škrinjarić, trener Marko Pavičić i odbojkaški sudac Antun Odobašić.

SVEUČILIŠNO ŠPORTSKO PRVENSTVO

Sveučilišno športsko prvenstvo održano je od 3. studenog 2021. godine do 2. lipnja 2022. godine u ukupno dvanaest (12) športova, od čega deset (10) u ženskoj i 12 (dvanaest) u muškoj konkurenциji u kojima je sudjelovalo 294 studentice i 591 student. Športovi u kojima su se natjecali studentice i studenti: futsal m/ž, rukomet m/ž, odbojka m/ž, košarka m/ž, stolni tenis m/ž (ekipno i pojedinačno), tenis m/ž, odbojka na pijesku m/ž, šah m/ž, badminton m/ž, nogomet m, studentska utrka 5 km, plivanje m/ž i e-sport (CS:GO; FIFA; RL; LOL).

FUTSAL STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u futsalu za studentice i studente održano je od 3. do 25. studenoga 2021. godine u ŠD JUG.

STUDENTICE
KONAČAN POREDAK:
EFOS
KIFOS
SPORTMEFOS
NAJBOLJI STRIJELAC (Ž):
GABRIJELA MARTINOVIC
(KIFOS) I LUCIJA ORŠOLIĆ
(EFOS)
NAJBOLJA IGRAČICA: MAJA
BELAJ (EFOS)

STUDENTI

KONAČAN POREDAK:
KIFOS
SPORTMEFOS
FERIT
PRIMOS
PRAVOS
PTFOS
FFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: PETAR
PEDIĆ (FERIT)
NAJBOLJI IGRAČ: DUJE
DRAGUN (KIFOS)

RUKOMET STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u rukometu za studentice i studente održano je od 1. prosinca 2021. do 18. siječnja 2022. godine u ŠD JUG.

STUDENTICE
KONAČAN POREDAK:
KIFOS
EFOS
PTFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: VANESA
DROBAC (EFOS)
NAJBOLJA IGRAČICA: DORA
PAJIĆ (KIFOS)

STUDENTI

KONAČAN POREDAK:

EFOS
FERIT
FDMZOS
FAZOS
KIFOS
SPORTMEFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: MARKO
HAJMILER (FAZOS)
NAJBOLJI IGRAČ: MATEJ
PAVLOVIĆ (EFOS)

ODBOJKA STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u odbojci za studentice i studente održano je od 31. ožujka do 20. travnja 2022. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE
KONAČAN POREDAK:
KIFOS
SPORTMEFOS
EFOS
PTFOS
PRIMOS
EFOS
PRAVOS
NAJBOLJA IGRAČICA: DORA
GADŽIĆ (KIFOS)

STUDENTI
KONAČAN POREDAK:
FERIT
KIFOS
PRIMOS
SPORTMEFOS
EFOS
NAJBOLJI IGRAČ: IVAN
GUDELJ (FERIT)

KOŠARKA STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u košarci za studentice i studente održano je od 3. do 18. svibnja 2022. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE
SPORTMEFOS
FERIT
EFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: LAURA
ČAO (SPORTMEFOS)
NAJBOLJA IGRAČICA:
NATALIE STANKIĆ (EFOS)

STUDENTI
KONAČAN POREDAK:
KIFOS
SPORTMEFOS
FERIT
FFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: IVO
VINCETIĆ (SPORTMEFOS)
NAJBOLJI IGRAČ: ANTONIO
ŽULJ (KIFOS)

STOLNI TENIS STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko

prvenstvo u stolnom tenisu za studentice i studente održano je od 23. i 24. studenoga 2021. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE - EKIPNO
KONAČNI POREDAK:
PTFOS 1
PTFOS 2

STUDENTI - EKIPNO

KONAČNI POREDAK:
KIFOS
FERIT 1
FERIT 2
PRIMOS

STUDENTICE - POJEDINAČNO

KONAČAN POREDAK:
MARINA VUZEM
MAJA TRULEC

STUDENTI - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
DOMINIK DRAŽIĆ (KIFOS)
KARLO JAMBOR (KIFOS)
MARIN ŠIMUNDIĆ (FERIT)
JOSIP PETRIĆ (PTFOS)

ŠAH STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u šahu za studentice i studente održano je 22. studenoga 2021. godine u prostorijama FERIT-a.

STUDENTICE - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
KRISTINA LIJIĆ (FOOZOS)
IVANA MAROSLAVAC (ODJEL
ZA MATEMATIKU)
NINA KOVAČEVIĆ (FOOZOS)

STUDENTI

KONAČAN POREDAK:

FERIT
KIFOS
FAZOS
PRIMOS

NOGOMET STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u nogometu za studente održano je od 4. do 17. svibnja 2022. godine na SC Mačkamama.

STUDENTICE
KONAČAN POREDAK:
FERIT
KIFOS
FAZOS
PRIMOS

STUDENTI

KONAČAN POREDAK:

FERIT
KIFOS
FAZOS
PRIMOS

STUDENTI - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
BOJAN RISTOVSKI (UKIM
SVEUČILIŠTE - MAKEDONIJA)
MATKO ČILAG (FOOZOS)
MARIN KOVAČ (ODJEL ZA
MATEMATIKU)

BADMINTON STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u badmintonu za studentice i studente održano je 13. travnja 2022. godine u dvorani PKC Madara.

STUDENTICE - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
MARIJA ZEMLJAK (FERIT)
IVA OSTRUN (PTFOS)
TEA MARUNOVIĆ (PTFOS)
IZABELA JAGAČIĆ (FFOS)

STUDENTI - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
IVAN ČALIĆ (FERIT)
MARIN ZDELAR (KIFOS)
FILIP LASIĆ (FFOS)
NIKOLA PAVKOVIĆ (FERIT)

NOGOMET STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u odboci na pijesku za studentice i studente održano je 1. i 2. lipnja 2022. godine na vanjskom igralištu NSD Jug.

STUDENTICE
KONAČAN POREDAK:
1. LUCIJA MANDIĆ, NIKOL
MAROŠEVIĆ (SPORTMEFOS)
2. IVA HODIĆ, PETRA VUICA
(FERIT)

ODBOJKA NA PIJESKU STUDENTICE I STUDENTI

STUDENTI
KONAČAN POREDAK:
1. MATEA TOMAS, IVANA
LOVRić (PRAVOS)

STUDENTI
KONAČAN POREDAK:
1. ILAN KATIĆ (FERIT)
NAJBOLJA IGRAČ: PETAR
PRANJIĆ (KIFOS)

TENIS STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno športsko prvenstvo u tenisu za studentice i studente održano je 1. lipnja 2022. godine u Perivoju kralja Tomislava.

STUDENTICE - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
1. NEVENKA JOVIĆ (FOOZOS)
2. JOSIPA GETOŠ (SPORTMEFOS)

STUDENTI - POJEDINAČNO
KONAČAN POREDAK:
1. IVAN ČALIĆ (FERIT)
2. ANTE VUKOVIĆ (GRAFOS)
3. LUKA CENER (FERIT)

PLIVANJE

Sveučilišno prvenstvo u plivanju - pojedinačno za studentice i studente održano je 27. studenoga 2021. godine na Gradskim bazenima.

STUDENTICE REZULTATI:

50 m KRAUL:
Melisa Sušec (KIFOS)
50 m LEDNO:
Melisa Sušec (KIFOS)
50 m PRSNO:
1. Nora Grevinger (FOOZOS)

STUDENTI REZULTATI:

50 m DELFIN:
1. Filip Stipan Nad (KIFOS)
2. Marin Valinčić (GRAFOS)
3. Domagoj Lešković (FERIT)
50 m KRAUL:
1. Antonio Antunović (FERIT)
2. Filip Stipan Nad (KIFOS)
3. Domagoj Lešković (FERIT)

50 m LEDNO:
1. Antonio Antunović (FERIT)
2. Karlo Delatović (FERIT)
3. Bruno Šarlija (FERIT)
50 m PRSNO:
1. Filip Stipan Nad (KIFOS)
2. Sven Radić (FERIT)
3. Jan Lukić (FERIT)

4 X 50 m ŠTAFETA -
SLOBODNO:
1. FERIT
2. KIFOS

Na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku održana završna konferencija i predstavljanje rezultata umjetničkog INTERREG projekta „CHOIR“

Interreg EUROPSKÁ UNIJA

Majda MILINOVIC

Usvečanoj dvorani Akademije za umjetnost u kulturu u Osijeku 22. travnja 2022. godine održana je završna konferencija tijekom koje su javnosti predstavljeni rezultati umjetničkog projekta "CHOIR Hungarian - Croatian Choir Workshops" (Projekt ID: HUHR-1901-3.1.2-0040). Projekt je sufinanciran u sklopu Interreg V-A programa suradnje Madarska - Hrvatska 2014. - 2020., a bio je usmjeren jačanju suradnje i umjetničkih veza između mladih glazbenika koji djeluju u dvama sveučilišnim pjevačkim zborovima - na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku i na Fakultetu za glazbenu i vizualnu umjetnost Sveučilišta u Pečuhu. U projektu su, pod motom *Madarska i Hrvatska ujedinjene glasovima*, sudjelovali cijenjeni zborски dirigenti i vokalni umjetnici te oko 150 studenata. Voditelj projekta sa Sveučilišta u Pečuhu bio je prof. dr. Tamás Lakner, a sa Sveučilišta u Osijeku izv. prof. art. dr. sc. Antoaneta Radočaj-Jerković i izv. prof. art. dr. sc. Berislav Jerković.

U razdoblju od 18 projektnih mjeseci, od 1. rujna 2020. do 30. travnja 2022. godine, hrvatski su se i madarski studenti glazbe i njihovi profesori upoznali sa zborskom umjetnošću partnera. Ostvareno je to kroz brojna predavanja, majstorske radionice, zajedničke pokuse te pripremajući i izvođeci koncerte u objema zemljama, u gradovima Osijeku, Villányju, Pečuhu i Slavonskom Brodu. U sklopu majstorskih radionica koje su se periodično odvijale u Hrvatskoj i Mađarskoj, obradene su skladbe Zoltána Kodályja, Lajosa Bárdosa, Györgya Deák-Bárdosa, Györgya Orbána, Pétera Nógrádia te Ivana Lukáčića, Ivana pl. Zajca, Blagoje Berse, Krste Odaka, Josipa Stolcera Slavenskog, Franje Dušana i Emila Cossetta. Održano je i nekoliko vrlo zanimljivih izlaganja koja su izazvala velik interes među studentima i profesorima te otvorila mogućnosti i planove za buduća istraživanja i suradnje (dr. Balatoni Sándor,

I suradnje (dr. Balaton Sandor, dr. Radočaj-Jerković). Središnji glazbeni program projekta koji nije imao nacionalni, hrvatski ni madarski predznak bila je priprema kantate Carla Orffa: *Carmina Burana* za so-

liste, zbor, dva klavira i udaraljkaški ansambl, a zajednički je izvedena čak četiri puta. Prva je izvedba održana u Osijeku 23. rujna 2021. u prostoru Stare pekare u Tvrđi. Druga je izvedba održana u Villányju u Mađarskoj u petak, 24. rujna 2021. u okviru 25. International Wine Song Festivala dok je treća, svakako naj-svečanija, održana u subotu, 25. rujna 2021. u koncertnoj dvorani Kodály Centar u Pečuhu (Mađarska). Četvrta je izvedba ponovno održana u Hrvatskoj s odmakom od šest mjeseci u četvrtak, 31. ožujka 2022. godine u Kazališno-koncertnoj dvorani Ivana Brlić-Mažuranić u Slavonskom Brodu. Četvrta se izvedba razlikovala od prethodnih jer je koncert bio koncipiran u dva dijela. U prvom su dijelu zasebno nastupili zborovi osječke i pečuške Akademije u *a cappella* izdanju te su izveli neka od antologičkih djela hrvatske i mađarske zborske literature. Tako je izv. prof. art. dr. sc.

ske Liszt nagrade za postignuća u kulturi i umjetnosti. Sve su izvedbe bile sjajno prihvaćene od strane publike koja se broji u tisućama, a projekt su prepoznali i hrvatski i mađarski mediji koji su svi redom istaknuli vrijednost i uspješnost umjetničkih kreacija solista i zborova. Studenti su obaju sveučilišta tijekom projekta stekli korisna iskustva nužna za studij i budući profesionalni život. Projekt je unaprijedio njihov razvoj, ali i utjecao na kvalitetu suživota dviju susjednih zemalja preko održavanja prijateljskih i suradničkih odnosa temeljenih na kulturnoj produkciji i razmjeni čime je u potpunosti ostvaren njegov cilj.

Antoaneta Radočaj-Jerković dirigirala mađarskim zborom dje-la hrvatskih skladatelja, a prof. dr. Tamás Lakner i dr. Balatonik Sándor vodili su hrvatski zbor u izvedbi mađarskih djela. Oba su zpora pokazala sjajnu uvježba-nost, interpretativnu uvjernljivost i ovlađanost glazbenim jezikom susjedne kulture. U drugom je dijelu koncerta uslijedila izved-ba kantate *Carmina Burana*. U izvedbama su sudjelovali afir-mirani solisti: sopranistica Anja Papa, tenor Stevan Karanac, ba-riton Berislav Jerković (na kon-certima u Villányju, Pečuhu i Slavonskom Brodu), bariton Sza-bolcz Bognár (na koncertu u Os-i-jeku), klaviristi Szabolcs Balásy i Krisztián Horváth, Pjevački zbor Akademije za umjetnost i kultu-ru u Osijeku (zborovoda: dr. An-toaneta Radočaj-Jerković), Pje-vički zbor Sveučilišta u Pečuhu (zborovoda: dr. Tamás Lakner) te Udarjaljački ansambl Panon-ske Filharmonije. Izvedbama je ravnao dirigent dr. Tamás La-kner, dobitnik prestižne mađar-

ansamblima, bili u prilici osmisli, dobiti financiranje i preuzeti odgovornost za jedan ovakav visokovrijedan projekt. Uz izuzetan su umjetnički angažman, uspješnosti projekta uvelike doprinijeli i svojim kreativnim organizacijskim rješenjima. Unatoč činjenici da se projekt, s obzirom na vrijeme pandemije Covid-19 na trenutke činio nestvarivim, zahvaljujući naporima je sudionika u potpunosti i izuzetno uspješno realiziran. Studenti su i njihovi profesori bili unisom u težnji da ustražu i ostvare sve planirane aktivnosti. To je ponekad značilo vježbanje u skupinama od samo četiri, pet pjevača, redovite pokuse pod maskama i na otvorenom bez obzira na godišnje doba, višestruka testiranja, ali je značilo i unutarnje pružanje otpora nametnutoj izvođačkoj apstinenciji putem ulaganja dodatnog truda i vremena u aktivnosti u koje se vjeruje, a to je svakako dobar navijestaj optimističnije budućnosti.

ERASMUS+ PROJEKT NA AKADEMIJI ZA UMJETNOST I KULTURU:

Osječki plenum Healing projekta u cilju internacionalizacije i modernizacije trinaest udruženih partnera

Majda MILINOVIC

Developing a Multidisciplinary Diploma on Art Therapy in Health Education HEALING

University Josip Juraj Strossmayer in Osijek
ACADEMY OF ARTS AND CULTURE IN OSIJEK

- Training of Trainers Week
 - Student Education Weeks
 - Steering Committee Meeting

DATAFILE 100 - STM 10 - 2000

mus.), *Singing as a therapy - The Liberated Breath* (izv. prof. art. dr. sc. Antoaneta Radočaj-Jerković), *Neuro - Music Therapy* (dr. Wassim Jomaa, US), *Something different Teaching* i posjet udruži za terapiju i aktivnosti pomoću konja "Mogu" te posjet Centru za odgoj i obrazovanje Ivan Šark (doc. dr. sc. Amir Begić, Davor Dedić), *Dance and art therapy; Movement workshop; Movement therapy* (izv. prof. art. Vuk Ognjenović), posjet Centru za autizam (doc. dr. sc. Tihana Škojo, Marina Hojsak, univ. spec. art. therap.), *Policies and Practices of support and the participation of people and students with disabilities in arts, science and education - the Croatian Framework* (dr. sc. Mirna Sabljarić), *Percussion, rhythm, energy* (doc. Tomas Ondrussek), *Active Learning for Art Therapy - Stress and negative emotion management techniques* (izv. prof. prim. dr. sc. Ivan Radloš, dr. med., Iva Dimtrijević, psih.), *Singing as a therapy - Healing Voice* (izv. prof. dr. sc. Berislav Jerković, Anja Papa, mag. mus.), *Online teaching models* (Davor Dedić, dr. sc. Majda Milinović), *Therapy models in field of fine arts* (doc. dr. sc. Tihana Škojo, Antonio Rendulić), *Exploring the traditional culture* (dr. sc. Majda Milinović), *Active Learning for Art Therapy* (Marina Hojsak, univ. spec. art. therap., Doris Rukavina), *Strenghtening musical literacy on a musical instrument* (dr. sc. Mirna Sabljarić). Odredene su radionice i predavanja bili strukturirani u više dijelova - nastavaka tijekom kojih su se vrlo aktivno i predano obradivale teme iz art-terapija. Budući da su najveći broj predavača činili nastavnici Odsjeka za glazbenu umjetnost, osobito je naglasak bio upravo na glazbenoj terapiji - muzikoterapiji te pristupima koji pomažu u fizičkom i psihičkom zdravlju bilo da je riječ o obnavljanju, održavanju ili poboljšavanju.

psih.), *Curricula development - experiences of Academy of Arts* (izv. prof. dr. sc. Alen Biskupović), *Art Therapy, Response to Color* (gost iz Healing tima - Ghassan Abulaban), *ONLINE TEACHING - creation, procedures, tools* (izv. prof. dr. sc. Daniel Topić, FERIT), *A Word for Me* (Jelena Kovačević), posjet Zavodu za liječenje boli KBC Osijek (izv. prof. prim. dr. sc. Ivan Radoš, dr. med. Iva Đimrđićević).

Po završetku održavanja osjeć-kog plenuma Healing projekta sudionici su primili diplome koje su dodijelili prof. Ahmed Al-Salaymeh (The University of Jordan) i izv. prof. art. dr. sc. Berislav Jerković (Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku), a iz Osijeka su, s obzirom na zaista dva ispunjena i programski dojmljiva tjedna, zasigurno otisli s novim iskustvima, znanjima i prekrasnim uspomenama.

TEOLOGIJADA - održan susret studenata teologije

Matea MILIĆIĆ, David FERIĆ,
Maria DRAGOMIROVIĆ,
Antonija PRANJKOVIĆ

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu od 9. do 11. lipnja 2022. godine održava se 2. Teologijada - duhovno-intelektualni susret studenata teologije.

Dana 9. lipnja 2022. godine u poslijepodnevnim satima u Đakovo su stigli studenti s katoličkih visokih učilišta iz Zagreba, Splita, Zadra, Sarajeva i Mostara.

Program Teologijade započeo je tradicionalnom Večeri stvaralaštva dakovčkih studenata. Uvodno je mješoviti pjevački zbor, pod vodstvom maestra Andrića, izveo skladbu "Slavite Božu u svetištu Njegovu" te su predsjednica organizacijskog odbora Teologijade Valentina Martinuš i dekan Katoličkog bogoslovog fakulteta u Đakovu izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić uputili pozdravne govore. Potom su prikazani videouradci kojima je ukratko predstavljen pojedini fakultet sudionika. Uslijedilo je predstavljanje studenata časopisa, Teofila (studenata KBF-a u Đakovu), Odraza (studenata KBF-a u Splitu) i Spectrum (studenata KBF-a u Zagrebu). Svim su sudionicima podijeljeni primjerici časopisa.

Program je nastavljen studentskim predstavljanjem talenata i izvannastavnih aktivnosti: Iva Ferbežar na violinu i Mario Perinec na glasoviru izveli su skladbu Johana Pahelbelja "Kanon u D-duru", dramska skupina izvela je predstavu "Riječ Božja dolazi u grad", studentica Marija Hardi predstavila je društvenu igru "Učini pravu stvar" u izdanju Kršćanske sadašnjosti u cilju poticanja razvoja moralnih načela kod djece i mladih, čiji je suautor, nastupio je i student Tomislav Dobrijević iz Zagreba s autorskom pjesmom "Čovjek iz Asiza", a poslijednja je nastupila Ana Umiljanović koja je kazivala stihove pjesme "O, daj mi, Dobri, biti mi daj" fra Bonaventure Duke. Studentski zbor Katoličkoga bogoslovog fakulteta u Đakovu, na temelju studenetskog glasovanja, dodijelio je nagrade izv. prof. dr. sc. Su-

zani Vuletić, prodekanici za nastavu i studente i mr. sc. Dragi Markoviću u kategoriji profesora koji su se najviše istaknuli u obogaćivanju studentskog života te Marinu Ivanišiću i Vladu Tolušiću u kategoriji najboljih djelatnika izvannastavnih službi. Nagrade su uručene i studentima koji su se najviše istaknuli u izvannastavnim aktivnostima: Luciji Šimunić u mješovitom pjevačkom zboru, Mariji Dragomirović u Teofilu te Ivanu Vukoviću u KBFTV-u. Posebna zahvala upućena je studentici Valentini Martinuš za velik doprinos organizaciji ovogodišnje Teologijade. Tim dogadanjem svećano je otvorena Teologijada te je mješoviti pjevački zbor zaključno izveo himnu Teologijade koju su napisali studenti KBF-a u Đakovu Lucija Šimunić i Bogdan Rudinski. Uslijedila je zajednička večera i druženje.

Drugi dan Teologijade bio je rezerviran za stručni skup studenata. Nakon pozdravnih govora doc. dr. sc. Martine s. Ane Begić (KBF Zagreb) i don. Jenke Bulića (KBF Split) uslijedila su izlaganja.

Uvodno predavanje održala je studentica KBF-a u Đakovu, Valentina Martinuš, predstavljajući ideje i organizaciju ove Teologijade te geslo "Ostanite u meni i ja u vama" i zaštitnike ovogodišnjeg susreta, kršćanske i slavonske mučenike sv. Euzebija i Poliona.

Druge predavanje pod nazivom "Evangelizacijske mogućnosti društvenih mreža" održala je studentica KBF-a u Zagrebu

Tena Lončarević. Internet i društvene mreže danas su postale sredstvo za oblikovanje identiteta osobe - obuhvaćaju svaku sferu čovjekova života te su postale glavni temelj i izvor komunikacije. Unutar Crkve internet se još uvek koristi jednosmjerno, kao izvor informacija. Benedikt XVI., društvene mreže gleda kroz sferu dijeljenja. Dijeljenja sebe u obliku slika i videozapisa, dijeljenja interesa, nade i idea te mjestom gdje se možemo povezati s nama sličnim osobama te je potrebno pronaći pravi način kako pristupiti. Mogućnosti su brojne i to je plodno tlo za pastoral. Facebook, Instagram, Tik-Tok, YouTube i mnoge druge društvene mreže otvaraju širok prostor evangelizacijskog djelovanja. Ali, trebamo paziti kako živimo i što objavljujemo jer smo možda jedina Biblija koju netko čita.

"Teologija tjelevježbe" naslov je trećeg predavanja koje je održao Dario Adžić, student KBF-a u Sarajevu. "U zdravom tijelu, zdrav duh" stara je poslovica, no u kojem smislu ona progovara o zdravom tijelu i zdravom duhu? Uzalud nam i tijelo i duh ako ih ne vježbamo. Ako zapustimo tijelo, a samo se duhovno uzdižemo, tijelo propada, napadaju ga razine bolesti. S druge strane, ako vježbamo samo tijelo, a duh zapustimo, padamo u grijeh. Tijelo bez duha mrtvo je, puki predmet. Stari zavjet prepun je primjera nedovoljnog vježbanja duha u odnosu prema Apsolutnom u korist tjelesnog

i izvanjskog pokazivanja poštivanja vjerskih pravila.

U Novom zavjetu vidimo preokret. Bog uzima tijelo za sličnost. Da Isus nije uzeo naše tijelo za sličnost, ne bi nam bila potrebna tjelevježba. Dario je izrekao jednu činjenicu, a to je da smo mi kršćani, puno zapostavili post, molitvu i askezu. I tu se javlja pitanje, kakve će nas Krist dočekati u posljednji dan? Potrebno se gojiti u duhovnom smislu, kako bi naše tijelo postalo hram Duha Svetoga.

Mia Lekić, studentica KBF-a u Splitu, održala je četvrtu, ujedno i posljednje predavanje, na temu: "Vjeroučitelj u sekularnom društvu".

Svi znamo da danas živimo u pluralističkom društvu punom odbacivanja svega što je kršćansko i katoličko. Naše poslanje kao vjeroučitelja, kateheta i vjerskih odgojitelja stavla se u kut. Cilj je vjeroučitelja odgajati za posvećivanje svijeta. Pozvani smo čuvati sakralno od profanog, čuvati društvo i biti pastir voden Kristom - Pastirom. Nakon predavanja uslijedila je rasprava.

U katedrali sv. Petra svečanu misu zahvalnicu, Te Deum, predvodio je mons. Duro Hranić, dakovčko-osječki nadbiskup i veliki kancelar KBF-a, nakon koje je nadbiskup ugodio svđioniku Teologijade.

U popodnevni satima nastavljen je stručni skup, uslijedile su zasebne sesije radionica prema temama pojedinih prijedopravnenih izlaganja te su predstavljeni rezultati radioničkoga rada. Službeni dio programa završio je duhovno-meditativnim programom koji je predvodio doc. dr. sc. Stanislav Šota, prodekan za financije i organizaciju poslovanja, u fakultetskoj kapelici Marije, Majke Crkve. Drugi dan Teologijade završio je zajedničkom večerom i raspjevanim druženjem.

Posljednji dan Teologijade započeo je svetom misom koju je predvodio izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić, dekan Katoličkog bogoslovog fakulteta u Đakovu, čime je službeno završena Teologijada, a uslijedio je turistički obilazak Đakova s naglaskom na katedralu, kriptu, Spomen muzej biskupa J. J. Strossmayera te Državnu ergelju u Đakovu.

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu održano znanstveno predavanje dr. sc. Stipe Kljaića

Anica BANOVIĆ

Državni arhiv u Vukovaru i Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Đakovu organizirali su 2. lipnja 2022. u Središnjoj nadbiskupijskoj i fakultetskoj knjižnici u Đakovu znanstveno predavanje dr. sc. Stipe Kljaića, znanstvenog suradnika na Hrvatskom institutu za povijest, na temu "Život i djelo mons. Vladimira Vincea (1923. - 1968.)".

Uzvanike je uvodno pozdravio nadbiskup dakovčko-osječki Duro Hranić izrazivši zadovoljstvo organiziranjem znanstvenoga predavanja i predstavljanja knjige o rođenom Đakovčaninu, uglednom svećeniku Vladimиру Vinceu, prvom nacionalnom ravnatelju za inozemnu pastvu. Potom su se prisutnima obratili dekan KBF-a u Đakovu izv. prof. dr. Vladimir Dugalić, ravnatelj Državnog arhiva u Vukovaru Petar Elez, potom regionalni vikar Opusa Dei u Hrvatskoj vlč. dr. sc. Josep Peguera Poch te nacionalni ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. sc. Tomislav Markić.

Papa Pavao VI. 8. listopada 1966. na audijenciji Vincea naziva ljubljenim sinom, hvali njegov rad i njegovu predanost u dušobrižničkom poslanju za sve emigrante iz Hrvatske i hvali hrvatski narod zbog vjernosti Sv. Stolici. Kada ga iste godine Vilim Cecelja predstavlja hrvatskoj emigraciji, predstavlja ga kao onoga koji supati sa svojim narodom jer je i sam Hrvat. Govori i da je veliki intelektualac, čovjek visoke kulture koji je "svršio pravo, filozofiju i bogosloviju, govori mnogo evropskih jezika, snažan duhom, taktičan u riječima i vladaju, uzor svećenika i vrli Hrvat." Na kraju je izlagao zaključio da ne možemo govoriti o tome razdoblju povijesti Hrvatske, i uopće ju istraživati, ako zanemarimo istraživanje Hrvata u emigraciji jer to je dio nacionalne povijesti tog razdoblja.

za upis dvadeset (20) studenata u Doktorskoj školi Sveučilišta Josipa Strossmayera u Osijeku u akademskoj 2022./2023. godini na poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij

NATJEČAJ

KULTURA I UMJETNOST

Poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Kultura i umjetnost traje tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara i njegovim završetkom stječe se 180 ECTS bodova i akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.) ili doktora umjetnosti (dr. art.), uz naznaku polja ili interdisciplinarnog polja/grane.

UVJETI UPISA:

Pravo prijave za upis I. godine studij imaju:

- kandidati koji imaju završen diplomski sveučilišni studij iz područja društvenih ili humanističkih znanosti i iz područja umjetnosti s 300 ECTS bodova i koji su ostvarili prosječnu ocjenu, na preddiplomskom i diplomskom studiju, integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju ili dodiplomskom studiju prema studijskom sustavu prije 2005. godine, od barem 3,5,
- kandidati sa završenim poslijediplomskim znanstvenim (magisterskim) studijem u području društvenih ili humanističkih znanosti ili u području umjetnosti,
- kandidati koji imaju završen studij koji ne pripada području društvenih ili humanističkih znanosti, odnosno području umjetnosti, također mogu upisati ovaj studij uz obvezu polaganja razlikovnih ispitova,
- strani državljanji upisuju studij pod jednakim uvjetima, a osobe koje su završile studij u inozemstvu moraju proći proceduru akademskog priznavanja visokoškolske kvalifikacije.

Uz prijavu kandidati obvezno prilaže:

1. Popunjeni obrazac za prijavu. (Prijavni obrazac objavljen je na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>)
2. Životopis s opisom stručnog i znanstvenog rada, odnosno umjetničkog rada i/ili dostignuća.
3. Rodni list (neovjerena preslika; datum izdavanja rodnoga lista neograničen; rodni list može biti generiran iz baze e-Gradač), strani državljanin mora donijeti potvrdu o državljanstvu određene države.
4. Ovjereni presliku diplome o završenom diplomskom sveučilišnom studiju ili dodiplomskom sveučilišnom studiju odnosno diplomu o stečenom akademском stupnju magistra znanosti odnosno magistra umjetnosti.

5. Potvrdu sa prijepisom ocjena i prosječnom ocjenom završenog studija (u slučaju da je projekat manji od 3,5 kandidati su dužni priložiti barem dvije (2) prepiske sveučilišnih profesora)
6. Kandidati koji su u sustavu znanosti i visokog obrazovanju u suradničkom zvanju asistenata obvezni su priložiti ugovor o radu.
7. Ovjerenu potvrdu ustanove ili izjavu kandidata u pisnom obliku o plaćanju školarine
8. Obrazac NP1. (za I. razinu odabira kandidata) objavljen na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>
9. Prijedlog studijskog savjetnika prema listi potencijalnih studijskih savjetnika objavljenoj na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>.

Prijave za upis na poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Kultura i umjetnost podnose se na adresu:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Doktorska škola - Prijava za poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Kultura i umjetnost

Trg Sv. Trojstva 3

31000 OSIJEK

Rok za podnošenje prijave je 16. rujan 2022. godine.

Sve obavijesti o poslijediplomskom interdisciplinarnom sveučilišnom studiju Kultura i umjetnost dostupne su na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/> ili Uredu za studente Doktorske škole.

RADIONICA „KAKO PRIJAVITI ISTRAŽIVAČKI HRZZ PROJEKT?”

Zvonko ANTUNOVIĆ
Anea MIHAJLOVIĆ

Na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek 6. srpnja 2022. godine održana je interna radionica pod nazivom "Kako prijavit istraživački HRZZ projekt?". Izlaganje na radionici održali su prof. dr. sc. Vlatka Rozman, koja je opisala svoje iskustvo u ulozi članice panela HRZZ projekata, a izv. prof. dr. sc. Tomislav Vinković i prof. dr. sc. Danijel Jug sudionike su radionice informirali o prijavi i postupcima provedbe istraživačkih projekata na kojima su oni sudjelovali kao voditelji. Sudionici radionice iskazali su zadovoljstvo održanim predavanjima, raspravom i postavljanjem pitanja zbog kojih je radionica premašila planirano trajanje.

POSJET NOARTHEASTERN SVEUČILIŠTA FILOZOFSKOM FAKULTETU

Ana KURTOVIĆ

Od 26. svibnja do 1. lipnja 2022. na Filozofskom fakultetu gostovali su studenti Sveučilišta Northeastern iz Bostona, SAD (School for public policy and urban affairs). Gostovanje se održalo u okviru suradnje s Odsjekom za psihologiju na programu "Dialogue of Civilizations Course - Ethnic Identity and Conflict in Croatia and Bosnia" nositelja izv. prof. dr. sc. Matta Leea. Tijekom svog boravka u Osijeku studenti su Northeastern sveučilišta, sa studentima psihologije, slušali predavanja i sudjelovali u radionicama koje se bavile različitim temama, a sve u cilju povećanja međukulturene osjetljivosti i kompetencija studenata. Dana 27. svibnja 2022. izv. prof. dr. sc. Ana Kurtočić s Odsjeka za psihologiju održala je radionicu na temu "Cultural (case) formulation". Na radionici su studenti imali prilike učiti o kulturnim

koncepcionalizacijama u kliničkom radu, ulozi društvenih i kulturnih čimbenika u razvoju identiteta pojedinca, ali i o njihovom učinku na razvoj psihičkih problema i oporavak. Pritom su studenti imali prilike osvestiti i usporediti razne čimbenike unutar američkog i hrvatskog konteksta koji su djelovali na njih do sada ili bi mogli djelovati na njihov daljnji profesionalni razvoj. Dana 31. svibnja 2022. gostujuće su predavačice iz Proni centra za socijalno podučavanje, Maja Knežević i Karolina Šoš Živanović, održale predavanje o ulozi organizacija civilnog društva u zaštiti ljudskih prava, oporavku zajednice nakon sukoba i očuvanju mentalnog zdravlja jedinice. Studenti su imali prilike usporediti resurse koji postoje u zajednicama u kojima su odrasli ili žive te se kritički osvrnuti na ulogu nevladinih sektora u zajednicama gdje i kada državni mehanizmi skrbi o mentalnom zdravlju nisu dostatni.

Nadalje, 1. lipnja 2022. godine izv. prof. dr. sc. Željko Pavić s Katedre za sociologiju održao je predavanje na temu "Sociology of tensions: ethnic relations in Bosnia and Herzegovina" na kojem su studenti imali prilike bolje se upoznati s povjesnim kontekstom i teorijama izgradnje nacija, nacionalnom identitetu u miješanim brakovima, konfliktima i stereotipima te primjerima pozitivnih stereotipa koji postoje na ovim prostorima. Konačno, studenti su psihologije, s američkim studentima, sudjelovali na predavanju i grupnom radu izv. prof. dr. sc. Matta Leea na kojima su primijenili stečena znanja na rad na studijama slučaja koje su prezentirali u sklopu završnog izlaganja. Profesori i studenti izuzetno su zadovoljni suradnjom, a nastavak suradnje na programu "Dialogue of Civilizations Course - Ethnic Identity and Conflict in Croatia and Bosnia" planira se i u narednim godinama.

za upis deset (10) studenata u Doktorskoj školi Sveučilišta Josipa Strossmayera u Osijeku u akademskoj 2022./2023. godini na poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij

NATJEČAJ

EUROPSKI STUDIJI

Poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Europski studiji traje tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara i njegovim završetkom stječe se 180 ECTS bodova i akademski stupanj doktora društvenih znanosti (dr. sc.) uz naznaku polja ili interdisciplinarnog polja/grane.

UVJETI UPISA:

Pravo prijave za upis I. godine studij imaju:

- kandidati koji su završili preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili dodiplomski studij prema studijskom sustavu prije 2005. godine, iz područja društvenih (ili humanističkih) znanosti i ostvarili prosječnu ocjenu, na preddiplomskom i diplomskom studiju, integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju ili dodiplomskom studiju prema studijskom sustavu prije 2005. godine, od barem 3,5.,
- kandidati sa završenim poslijediplomskim znanstvenim (magisterskim) studijem u području društvenih ili humanističkih znanosti,
- kandidati koji imaju završen studij koji ne pripada području društvenih znanosti također mogu upisati ovaj studij uz obvezu polaganja razlikovnih ispitova,
- strani državljanji upisuju studij pod jednakim uvjetima, a osobe koje su završile studij u inozemstvu moraju proći proceduru akademskog priznavanja visokoškolske kvalifikacije.

Uz prijavu kandidati obvezno prilaže:

1. Popunjeni obrazac za prijavu. (Prijavni obrazac objavljen je na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>)
2. Životopis s opisom stručnog i znanstvenog rada, odnosno umjetničkog rada i/ili dostignuća.
3. Rodni list (neovjerena preslika; datum izdavanja rodnoga lista neograničen; rodni list može biti generiran iz baze e-Gradač), strani državljanin mora donijeti potvrdu o državljanstvu određene države.
4. Ovjereni presliku diplome o završenom diplomskom sveučilišnom studiju ili dodiplomskom sveučilišnom studiju odnosno diplomu o stečenom Doktorske škole.

5. Potvrdu sa prijepisom ocjena i prosječnom ocjenom završenog studija (u slučaju da je projekat manji od 3,5 kandidati su dužni priložiti barem dvije (2) prepiske sveučilišnih profesora)

6. Kandidati koji su u sustavu znanosti i visokog obrazovanju u suradničkom zvanju asistenata obvezni su priložiti ugovor o radu.

7. Ovjerenu potvrdu ustanove ili izjavu kandidata u pisnom obliku o plaćanju školarine

8. Obrazac NP1. (za I. razinu odabira kandidata) objavljen na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>

9. Prijedlog studijskog savjetnika prema listi potencijalnih studijskih savjetnika objavljenoj na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/>.

Prijave za upis na poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Europski studiji podnose se na adresu:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Doktorska škola - Prijava za poslijediplomski interdisciplinarni sveučilišni studij Europski studiji

Trg Sv. Trojstva 3

31000 OSIJEK

Rok za podnošenje prijave je 16. rujan 2022. godine.

Sve obavijesti o poslijediplomskom interdisciplinarnom sveučilišnom studiju Europski studiji dostupne su na internet stranici Doktorske škole Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku <http://doktorska.unios.hr/> ili Uredu za studente Doktorske škole.

Ana MIKIĆ ČOLIĆ

Hrvatsko društvo za primjenjeno lingvistiku znanstveno je i strukovno društvo čiji je cilj primicanje znanstvenih i stručnih dostignuća u području primjenjene lingvistike i lingvističke struke te organiziranje i okupljanje stručnjaka koji se bave pitanjima primjenjene lingvistike. U listopadu 2020. predsjedanje Društva preuzeo je njegov osječki regionalni aktiv na čelu s izv. prof. dr. sc. Anom Mikić Čolić kao predsjednicom Društva i izv. prof. dr. sc. Majom Glušac kao tajnicom.

S predsjedanjem Društva osječki je regionalni aktiv, u suorganizaciji s Filozofskim fakultetom Osijek, preuzeo i organiziraju godišnje međunarodnog znanstvenog skupa Društva koji se ove godine, od 9. do 11. lipnja na Filozofskom fakultetu Osijek, održao **trideset i šesti put**. U okolnostima globalne krize standardnih idioma, Organizacioni odbor s predsjednicom izv.

prof. dr. sc. Anom Mikić Čolić i tajnicom izv. prof. dr. sc. Majom Glušac odlučio je ovogodišnji skup Hrvatskog društva za primjenjenu lingvistiku posvetiti **standardnim i nestandardnim idiomima** sa željom da se izlaganjima potakne argumentirana rasprava o statusu organskih i neorganskih idioma, odnosu preskripcije i preskriptivizma, odnosu vladanja jezikom i našeg

stava prema jeziku. Da je tema itekako aktualna i inspirativna pokazuje veliko zanimanje jezikoslovaca za skup pa je brojem prijavljenih izlaganja i sudionika premašen prošlogodišnji "postpandemijski" skup. Aktualna i zanimljiva tema i Filozofski fakultet Osijek u lingvističkim krugovima na glasu je izvrstan domaćin privukli su čak 74 prijavljena izlaganja, četiri plenarna izlaganja i 140 sudionika sa svih hrvatskih sveučilišta te iz Austrije, Njemačke, Bosne i Hercegovine i Nizozemske. U okviru skupa organiziran je 8. lipnja i pretkonferencijski dan za doktorande i poslijedoktorande s temom **Izazovi suvremenog znanstveno-istraživačkog rada**. Taj je dogodaj okupio čak 27 sudionika sa sveučilišta u Osijeku, Zagrebu i Rijeci. Radovi izloženi na skupu bit će objavljeni u dvama zbornicima - domaćega i inozemnoga izdavača. Supokrovitelj je skupa bilo Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Obilježen program „Dani hrvatskoga romana”

Siniša PETKOVIĆ

U sklopu programa „Dani hrvatskoga romana”, u organizaciji Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, a realiziranoga pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, u četvrtak, 2. lipnja 2022. godine održana je književna večer sa spisateljicom Nastjom Kulović - predstavljanje njezina prvijenca „Kud si krenula?” te druge knjige, priče o ljubavi „Nešto drugo”. Nastja Kulović pravnica je koja je pisanje otkrila još s devet godina kada je u svojoj sobi pronašla nalično i njime napisala svoj prvi, detektivski roman. O onome što ju je omelo da postane spisateljicom još u ranoj dobi, napisala je knjigu „Kud si krenula?” - romansirane memoare o tome kako bolest, točnije multipla skleroza, utječe na sve članove obitelji, kako ih mijenja i zauzima mjesto u obiteljskom krugu. Nastja je, kao glas „staklene djece”, pokrenula kampanju „Vidite li staklene djece?” kojoj je cilj podići svijest o postojanju staklene djece - zdrave djece koja žive u obitelji s bolesnim bratom ili sestrom, zbog čega izostaje roditeljska pažnja na zdravoj djeci, pri čemu se roditelje želi oslobođiti osjećaja krivnje jer se ne radi o namjernom zanemarivanju. Dvije godine nakon uspješnog prvijenca, na koji je čekala skoro trideset godina, objavila je drugu knjigu - „Nešto drugo” za koju kaže da je to priča o ljubavima iz dvorišta u kojem je odrasla, o odnosu istine i ljubavi, o važnosti izgovaranja, o gubitcima, rastancima, prilikama koje imamo, a s kojom nas poziva u to dvorište, da zajedno potražimo odgovor na pitanje - Što je ljubav? Nastja svakodnevno istražuje svoju kreativnost, odnos emocija i bolesti te preispituje može li kroz umjetničko izražavanje doći do rješavanja emocija. U sklopu istoga programa, u srijedu, 15. lipnja 2022. godine održana je književna večer sa spisateljicom prof. dr. sc. Jasnom Horvat. Po završetku književne večeri prof. dr. sc. Milica Lukić održala je predavanje pod nazivom „OSvajanje

Osijekom u romanima Jasne Horvat”. Jasna Horvat redovita je profesorica u trajnom zvanju u području kvantitativne ekonomije, polje ekonomije, područje društvenih znanosti na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Područja njezina interesa jesu kreativna industrija, kreativna ekonomija, kulturni i kreativni proizvodi, interdisciplinarna umjetnost (književnost, murali, lingvistica, video, fotografija, teorija književnosti i kulturni identitet), kvantitativna ekonomija, multivarijatna statistika, dizajn upitnika i metode istraživanja. Milica Lukić redovita je profesorica u trajnom zvanju na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost (Katedra za hrvatsku jezičnu povijest i hrvatsku dijalektologiju) na Filozofском fakultetu u Osijeku. Kao filologinja posebno je posvećena popularizaciji znanosti koja joj je 2018. godine priskrbila Državnu nagradu za znanost. Od 2009. godine, počevši s romanom Az, aktivno prati književnu produkciju Jasne Horvat kao predstavljačica i pogovarateljica njezinih romanova, ali i kao autorka znanstvenih i stručnih tekstova inspiriranih njezinim tekstovima. U svoj je bogati književni opus, napose romaneskni, očekivano upisala i koordinate rodnoga grada Osijeka. U predavanju „OSvajanje Osijekom u romanima Jasne Horvat” bit će stoga riječi o njezinu romanu Bizarij (2009) čijom je osi, tj. temeljnom temom, ali i glavnim likom upravo grad Osijek. U romanu je Osijek reprezentiran povijesnim (i fikcionalnim) likovima koji ispredaju priču o njemu u

INSTATEXT

Zvonko ANTUNOVIĆ i
Anea MIHAJLOVIĆ

Na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek 14. lipnja 2022. godine predstavljena je nova aplikacija pod nazivom „InstaText”. InstaText je nova „inteligentna” web aplikacija koja pomaže pri pisanju tekstova na engleskom jeziku. Aplikaciju je predstavio doc. dr. Matjaž Gudić, suosnivač i izvršni direktor InstaTexta, koji je za nju dobio prestižnu nagradu slovenskog Startup of the Year 2020. Prisutne je na predstavljanju upoznalo s korištenjem aplikacije koja će im koristiti s korekcijom gramatike, nuditi ideje i prijedloge kako tekst napisati jasnije i razumljivije, baš kako bi ga napisao i „native speaker“. S obzirom na akademsko pismo, u kojem je redovito potrebna vrlo visoka razina

njihovu pohranu u aplikacijski rječnik radi buduće uporabe čime po točnosti nadilazi mnoge provjernike pravopisa i gramatike. Upravo stoga, uz očekivane nadogradnje, InstaText bi mogao biti koristan i bitno skratiti pripremu znanstvenoga članka za objavu u inozemnim časopisima.

AKTIVNOST TRANSNACIONALNE SURADNJE: CONNECTOR 7.0 - POVEZIVANJE SVIJETA NEFORMALNIM UČENJEM

Emina BERBIĆ KOLAR

Prodekanica za nastavu Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar sudjelovala je na Aktivnosti transnacionalne suradnje (TCA) Connector 7.0 - *Connecting the world by non-formal learning* 2021-HR-ODRA-TCA-06 u Bokureštu od 4. do 8. 7. 2022. Aktivnost transnacionalne suradnje organizirala je Nacionalna agencija Rumunjske RONA. Connector 7.0 organiziran je kroz Aktivnost ospozobljavanja i suradnje u okviru programa Erasmus + koji provodi Agencija za mobilnost i programe Europske

unije Republike Hrvatske sufinancirano sredstvima Europske unije.

Transnacionalna je aktivnost održana u Bokureštu u trajanju od četiri dana tijekom kojih su odradene mnogobrojne praktične aktivnosti, radilo se svakodnevno od 9,30 do 18,30.

Teme i ciljevi seminarata bili su: stvoriti prostor i kontekst u kojem se osobe uključene u proces učenja mogu upoznati s različitim metodama neformalnog učenja primjenjivih u kontekstu uključivosti i raznolikosti. Upotrijebiti stečena znanja i metode u svrhu integracije migranta i izbjeglica (to se prevenstveno odnosi na problem raseljavanja ukrajinskih izbjeglica i humani-

tarnu krizu u Ukrajini). Očekivani rezultati seminara bili su: upoznavanje s metodama neformalnog učenja koje je kasnije moguće primjeniti u projektima ili u svakodnevnim situacijama, s naglaskom na uključivost i raznolikost učenje u međunarodnom i multikulturalnom kontekstu učenje kroz praksu organizacija različitih radionica na daljinu kojima se promiče neformalno učenje u Europi s naglaskom na uključivost te rad s izbjeglicama i migrantima, stvaraju veze između neformalnog učenja i formalnog obrazovanja, stvara prostor za dijeljenje metoda, alata, praksi i ideja za učenje, stvara prostor za učenje s naglaskom na europske vrijednosti. Na seminaru je sudjelovalo 80 sudionika iz: Njemačke, Austrije, Belgije, Nizozemske, Hrvatske, Srbije, Rumunjske, Portugala, Bugarske, Cipra, Češke Republike, Estonije, Grčke, Irске, Italije, Litve, Latvije, Poljske, Španjolske i Švicarske. Predavači su bili: Elena Lupoaea Petrea - Socijalno-edukativna animacija, Andrea Buzec - Grafička facilitacija, Ruxandra Tanașe - Ne činiti štetu drugome i biti osjetljiv na sukobe, Anne Illie - Ljudska knjižnica, Andreea Tudorache Novinarsko kazalište, Eugenia Barbu - Teatar sjena, Daniela Stiparu - Bajkopričalica. Radni jezik seminarata bio je engleski jezik.

WEBINAR O INTELEKTUALNOM VLASNIŠTVU

Zvonko ANTUNOVIĆ i
Anea MIHAJLOVIĆ

Dana 5. srpnja 2022. godine na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek održan je webinar na temu „Intelektualno vlasništvo“ od strane Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske. Sudionici webinara informirani su o važnim temama vezanim uz intelektualno vlasništvo. Webinar su održali predavači Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske: Tanja Milović, Igor Bošnjaković, Bojana Bošić i Daniela Kuščević Kokot.

Teme webinara obuhvaćale su važnost intelektualnog vlasništva, zaštitu patentova i žigova te autorsko pravo i upravljanje intelektualnim vlasništvom u znanstvenoistraživačkim in-

PROMOVIRANO 66 STUDENTA ODJELA ZA BIOLOGIJU

Ines ARBANAS

U petak, 1. srpnja 2022. godine u dvorani Aula Magna Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku održana je svečana promocija 66 prvostupnika i magistara Odjela za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Pristupnike su promovirali rektor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera prof. dr. sc. Vlado Guberac, pročelnica Odjela za biologiju izv. prof. dr. sc. Taja Žuna Pfeiffer, zamjenica pročelnice za nastavu i studente izv. prof. dr. sc. Ljiljana Krstić i zamjenica pročelnice za znanstveno-istraživačku djelatnost doc. dr. sc. Anita Galir Balkić. Promociju je vodila tajnica Odjela za biologiju Silva Lustig, a u okviru glazbenog programa nastupio je ansambl Akvarel. Udrugu Alumni BiolOs predstavila je potpredsjednica udruge doc. dr. sc. Senka Blažetić. Uime promoviranih studenata zahvalila je Helena Vilc.

Promovirani prvostupnici bio-

logije (sveučilišni preddiplomski studij Biologija): Balic, Nikola; Bednjanic, Mia; Beloša, Deni; Berger, Dora; Bučko, Vedrana; Cahunek, Iva; Eterović, Frančeska; Fekete, Dorotea; Gutic, Tea; Janjić, Doris; Kerezović, Sanja; Kujundžić, Ivona; Lalić, Deborah; Lazić, Dora; Lukić, Diana; Marunček, Ivona; Mlakic, Petra; Mirković, Gabrijel; Mrmić, Stela; Palijan, Marko; Pavičić, Ana Marija; Saraga, Ivana; Skuzin, Ivana; Sošić, Zlata; Šuker, Luka; Tomić, Lucija; Turk, Ivana; Vidočić, Luka; Zečević, Nina; Zloša, Filip; Živković, Emanuel i Žižanović, Bruna.

Promovirani magistri: diplomskog sveučilišnog studija Biologija; smjer: znanstveni - magistri biologije: Bekić, Bruno; Boić, Nikolina; Čmelar, Karla; Hasl, Nino; Jarić, Bernard; Jedvaj, Elena; Jurčević, Iva; Nikolić, Josip; Piškor, Antonija; Plačković, Jelena; Radić, Andrea; Radić, Barbara; Rusković, Marija; Šimić, Antonio; Vilc, Helena i Vrhovec, Petra.

diplomskog sveučilišnog studija

Biologija i kemija; smjer: nastavnički - magistri edukacije biologije i kemije: Božičević, Martina; Černi, Marta; Grgošević, Matija; Lučić, Magdalena; Majstorović, Vedrana; Mužik, Sanja; Perić, Elena; Sekulić, Ramona i Sirovića, Ivan.

diplomskog sveučilišnog studija Zaštita prirode i okoliša - magistri zaštite prirode i okoliša: Bažon, Jelena; Bilušić, Iva; Čaleta, Bruno; Davidović, Ramona-Ana; Đurić, Ante; Kažimir, Andelko; Kiridžija, Matej; Purgar, Marija i Šarin, Marino.

Nakon dodjele diploma uručene su i nagrade najboljim studentima. Za postignut najbolji projekciju ocjena nagrade su primili Lana Suman, Valentina Klein, Petra Mlakic, Gabrijel Mirković, Laura Lončar, Viktorija Čurila, Ivan Kujundžić, Martina Sušenka i Stela Glavić.

Nagradu za znanstveni rad objavljen u prestižnom znanstvenom časopisu primili su: Karla Čmelar, Doris Janjić, Antonija Piškor, Ramona Sekulić, Helena Vilc i Matej Modrušan.

SVEČANA PROMOCIJA I DODJELA NAGRADA

ODJEL ZA KEMIJU PROMOVIRAO 52 STUDENTA

Mirela KEREKOVIĆ

Svečana promocija studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku - Odjel za kemiju održana je u petak u Auli Magna Fakulteta agrobiotehničkih znanosti. Rektor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera prof. dr. sc. Vlado Guberac, pročelnica Odjela za kemiju izv. prof. dr. sc. Elvira Kovač-Andrić, zamjenica pročelnice za nastavu i studente doc. dr. sc. Martina Šrajer Gajdoš te zamjenica pročelnice za znanstveno-istraživačku djelatnost izv. prof. dr. sc. Martina Medvidović-Kosanović promovirali su 19 sveučilišnih prvostupnika kemije te 33 magistra kemije. Pročelnica Odjela za kemiju izv. prof. dr. sc. Elvira Kovač-Andrić dodjelila je magistrima kemije pristupnice i jednogodišnje članarine u Hrvatskom kemijskom društvu. Predstav-

nica sveučilišnih prvostupnika Mateja Peršić i predstavnica magistara Valentina Novački održale su govore zahvale uime promoviranih kolega.

Sveučilišni prvostupnici: Preddiplomski studij Kemija: Ivana Bivolčević, Tena Crmrk, Valentina Danković, Sara Goman, Ana Horvat, Ivana Jelavić, Anamaria Jovanović, Ivana Jurić, Annabella Kirch-Leto, Ladislava Laszlo, Cristina Malige, Marta Malović, Borna Miklošević, Morena Mikulec, Mateja Peršić, Tomislav Šilješ, Marko Šimić, Petra Šušak, Bernarda Vidas.

Sveučilišni magistri kemije: Diplomski sveučilišni studij Kemija; istraživački smjer: Dora Antolović, Karlo Blažek, Karlo Bubnjar, Valentina Bumba, Veronika Caha, Jela Čosić, Renata Dončić, Martina Herendić, Martina Jakovljević, Klaudija Janić, Mirjana Jurišić, Karlo Kafeš, Joud Kassab, Ana Kolarić, Lucija Kranjčec, Adri-

jana Lastrić, Josip Lujanac, Magdalena Majstorović, Monika Martinčić, Ana Matijašević, Slavica Mikić, Marija Miroslavljević, Valentina Novački, Petra Pešić, Zvonimir Perković, Robert Petrić, Ines Pintarić, Petra Poredski, Nikolina Sermek, Stjepan Šarić, Karla Šošić, Marija Terzić, Marija Vladika.

Nagrađeni studenti Tom prigodom dodijeljene su i nagrade pročelnice najboljim studentima za akademsku 2020./2021. godinu. Za 1. god. preddiplomskog studija primila ju je Silvia Midenjak, za 2. god. preddiplomskog studija Ivan Pritišanac i Dominik Tadić, za 3. god. preddiplomskog studija Tomislav Šilješ, za 1. god. diplomskog studija - smjer: nastavnički Ivana Novak, za 1. god. diplomskog studija - istraživački smjer Ana Plasajec te za 2. god. diplomskog studija - istraživački smjer Stjepan Šarić.

XII. promocija magistara matematike i magistara edukacije matematike i informatike Odjela za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku održana 4. srpnja 2022.

Na svečanim promocijama Odjela za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku bilo je promovirano 26 diplomanata koji su završili diplomske sveučilišne studije Matematika u magistre matematike, 16 diplomanata koji su završili integrirani preddiplomski i diplomske sveučilišne studije Matematika i informatika, smjer: nastavnički u magistre edukacije matematike i informatike, 34 diplomanta koji su završili preddiplomski sveučilišni studij Matematika u sveučilišne prvostupnike matematike te 20 diplomanata koji su završili preddiplomski sveučilišni studij Matematika i računarstvo u sveučilišne prvostupnike matematike i računarstva. Uobičajeno, svi promovirani magistri već su dulje vremena zaposleni što još jednom potvrđuje da ta diploma jamči siguran i brz pronalazak atraktivnih poslova i to kod najboljih poslodavaca. Napominjemo da je u trenutku promocije od 54 promovirana prvostupnika njih 45 upisano na neki od sveučilišnih diplomskih studija Odjela za matematiku, 1 prvostupnik upisan je na diplomski studij na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu - Matematičkom odsjeku Sveučilišta u Zagrebu te 1 prvostupnik upisan je na diplomski studij na Fakultetu elektrotehničke, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, dok se pet prvostupnika završetkom

Magistri edukacije matematike i informatike

Dunja Ban, Ines Batrac, Pamela Bertok, Antonela Bogdanović, Paula Džigumović, Ivana Jelavić, Martina Jukić, Ines Kladušić, Mato Lukić, Ivana Marinčić, Goran Pahanić, Marija Sudarić, Milana Sutarić, Rebeka Šmit, Iva Zlomisić, Petra Žeravica

Sveučilišni prvostupnici matematike

Tonka Antić, Ema Babok, Ema Baričević, Marin Bibković, Ida Biškup, Tena Božić, Andela Cvjetović, Vlatka Fundak, David Gavran, Sara Grgić, Elza Jolić, Lorena Lamot, Robert Ledenčan, Dunja Majdenić, Ivana Majdenić, Jelena Majdenić, Barbara Marković, Iva Marović, Kristina Martić, Katarina Mink, Marina Pavlečić, Iva Perić, Maja Radaković, Matej Rechner, Ivana Rečić, Sara Semeš, Lucija Sipl, Katarina Subašić, Vedran Škugor, Ivana Tucak Roguljić, Marija Turić, Mirjana Turščak, Nataša Ujić, Matko Žuro

Sveučilišni prvostupnici matematike i računarstva

Tea Bašić, Roko Erceg, Borna Gajić, Marko Grozdanić, Karlo Iletić, Juraj Botkuljak, Borna Majcan, Dunja Markuljak, Julija Palinkaš, Matija Patajac, Josip Pavičić, Petar Poljarević, Josipa Sabljo, Borna Sirovec, Luka Strapač, Katarina Šuvak, Hrvoje Veber, Filip Vuković, Dario Zavišić, Luka Žunić

Magistri matematike - smjer Financijska matematika i statistika

Doris Aleksov, Lana Lucia Bilandžić, Aleksandra Bijelić, Ivana Blažević, Maja Bosanac, Tea Crnobrnja, Dunja Katić, Marija Katić, Kristina Kljajić, Anamarija Kokanović, Petra Penava, Martina Peranić, Ivana Petrović, Tea Pravdić, Ana Preselj, Antonija Sedlar, Doris Strčić, Andrea Šakić, Ira Štivić, Jurica Šućur, Vedrana Tokić, Valentina Veselić

Magistri matematike - smjer Matematika i računarstvo

Antonio Jovanović, Josip Petrović, Iva Pribisalić, Mirna Repić

DAN OTVORENIH VRATA U OKVIRU PROJEKTA „BIOLOG-I-JA“

POPULARIZACIJA ZNANOSTI NA ODJELU ZA BIOLOGIJU

Jasenka ANTUNOVIĆ DUNIĆ

Odjel za biologiju, sastavnica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, od 2014. godine neprekidno provodi projekt popularizacije znanosti pod nazivom "Biolog-i-ja" kojim okuplja zainteresirane gradane svih dobnih skupina kako bi podijelili svoj entuzijazam za istraživanjem te snažno poticali interes sudionika za područje biologije. Predavanja, radionice i izložbe studentskih radova samo su dio edukativnog programa kojim se Odjel nastoji približiti široj društvenoj zajednici.

Radionice raznolikog sadržaja ("Inženjeri tla", "Što će biti kad narastem?", "Kozmetika s porukom", "Laboratorijske zagonetke", "Sve boje cvjeća", "Metode uzorkovanja obada", "Veliki svijet malih bakterija" i "Lov na blago ulicama grada Osijeka"), održane 30. travnja 2022. godine, okupile su oko 170 učenika i nastavnika osnovnih i srednjih škola Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. Aktivno sudjelovanje učenicima omogućuje povezivanje s akademskom zajednicom i studentima Odjela za biologiju te stjecanje znanja i vještina izvan nastavnog programa koji pohadaju. Dok se većina radionica održavala u prostorima Odjela za biologiju, interaktivna igra "Lov na blago ulicama grada Osijeka" omogućila je sudionicima otkrivanje bogate i raznolike prirodne baštine grada Osijeka, ali i kulturnih znamenitosti Grada. Cilj aktivnosti bio je osvijestiti mla-

de o potrebi očuvanja urbanog okoliša u kojem, osim nas, žive rijetke i jedinstvene biljne i životinjske vrste.

Istog je dana organiziran i Dan otvorenih vrata pod motom "Zavirite u labose Odjela za biologiju". Zainteresiranim posje-

titeljima svih dobnih skupina omogućen je pristup laboratorijsima, a budućim studentima posebno je bilo zanimljivo što su imali priliku upoznati se s radom nastavnika, suradnika i studenata koji se bave suvremenim istraživanjima te inova-

tivnim i interaktivnim podučavanjem. U prostorima Odjela, osim izložbe studentskih rada prijavljenih na Natječaj za najbolji studentski uradak, postavljena je i izložba fotografija "Od kromosoma do zvjezda" studenta Mateja Seletkovića.

U okviru ovogodišnjeg projekta, nastavnici Odjela za biologiju održali su i nekoliko znanstveno-popularnih predavanja u zainteresiranim školama: "Vješte Radoznale Ambiciozne Najinteligentnije Empatične - VRANE", "Mozak pamti

Udruga Alumni BiolOS

Ines ARBANAS

Udruga Alumni BiolOS Odjela za biologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku održala je na području Perivoja kralja Tomislava u gradu Osijeku 25. travnja 2022. godine radionicu "Znanju se nasmješi i zagonetku riješi!" namijenjenu učenicima nižih razreda osnovnih škola s područja Osijeka, u suradnji sa Studentskim zborom Odjela za biologiju i studentima Odjela. U radionici su sudjelovali učenici OŠ "Mladost" Osijek, OŠ Cvjetno i OŠ Svete Ane u Osijeku. Cilj radionice bio je educirati i informirati učenike o važnosti brige za naš planet te ih potaknuti na boravak u prirodi i aktivnostima na otvorenom. Također aktivnošću naglasila se bitna uloga izvanučionične i medupredmetne nastave (priroda, tjelesna i zdravstvena kultura). Dvije skupine učenika natjecale su se u pogadanju pojmove vezanih uz Dan planeta Zemlje. Učenici su na određenim lokacijama unutar i oko perivoja rješavali zagonetke.

COVID! Ili ipak ne?", "Mikroplastika u vodnim tijelima", "Primarni producenti voda" i "Vampirice bez zubi".

U realizaciji projekta, osim djelatnika Odjela, sudjeluje oko 60 studenata koji svoj entuzijazam i ljubav prema biologiji prenose na brojne sudionike kojih ima oko 350 ukupno u svim ovogodišnjim aktivnostima. Iskustvo stečeno kroz sudjelovanje u organizaciji projekta, osmišljavanje i kreiranje radionica i provođenje različitih aktivnosti kao i komunikacija s posjetiteljima svih dobnih skupina, dodatno razvija kreativnost i vještinsku kritičkog mišljenja, oblikuje prezentacijske vještine, potiče izvrsnost i kroz sve to ima pozitivnu ulogu u razvoju karijera studenata.

Završetak ovogodišnjeg projekta "Biolog-i-ja" obilježio se 27. svibnja 2022. godine kada se održao Biološki party. Uz domjenak i glazbu organizirano je druženje studenata i razmjena stecenih iskustava. Takoder, javno su bile uručene povelje i nagrade studentima za najbolje ocijenjene uratke u kategorijama navedenim u Natječaju za najbolji studentski uradak objavljenom 30. ožujka 2022. godine.

Vrijednost i važnost provedbe projekta "Biolog-i-ja" duži niz godina prepoznaju i podupiru brojni suradnici Odjela za biologiju. Unaprijeđenje kvalitete projektnih aktivnosti ove godine omogućili su nam Grad Osijek, Studentski centar u Osijeku, Studentski zbor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Centar za unapređenje stočarstva, Euroherc osiguranje i Olga nekretnine kojima ovom prilikom zahvaljujemo.

DESET PREKRASNIH I GLAZBENO INTENZIVNIH GODINA MEĐUNARODNOG PJEVAČKOG NATJECANJA LAV MIRSKI

Majda MILINOVIC

Jubilarno 10. Međunarodno pjevačko natjecanje Lav Mirski održano je od 6. do 8. svibnja 2022. godine. U organizaciji Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku i Odsjeka za glazbenu umjetnost, taj se prepoznatljiv dogadjaj u široj javnosti već afirmirao kao ugledno mjesto susreta mlađih vokalnih umjetnika različitih profila - onih koji su na početku svojeg profesionalnog pjevačkog puta, ali i onih koji su se već afirmirali kao vrsni vokalni umjetnici. U ovogodišnjem je izdanju natjecanja sudjelovalo 82 pjevača iz Hrvatske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Mađarske, Švicarske, Austrije i Njemačke, a titula ukupne pobjednice natjecanja - Laureata 10. Međunarodnog pjevačkog natjecanja Lav Mirski dodijeljena je Elisabeth Stemberg iz Austrije (University of Music and Performing Arts Graz).

Iza natjecanja je deset prekrasnih i glazbeno intenzivnih godina u kojima je više od 900 pjevača prešlo preko podija natjecanja te pred stručnim žirijem, koje u održavanju natjecanja ima važnu ulogu, prezentiralo svoja pjevačka umijeća. Članovi stručnog ocjenjivačkog žirija renomirani su umjetnici - pjevači, vokalni pedagozi kao i dirigenti iz brojnih zemalja, s različitim kontinenata (Europa, Amerika, Afrika, Australija). Sastav je žirija uvijek međunarodni, a ove su ga godine činili: dr. Berislav Jerković, predsjednik žirija (Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Hrvatska), Balasz Kocsar (dirigent i umjetnički ravnatelj Opernog ansambla Mađarske državne opere u Budimpešti, Mađarska), Margaret Cusack (Westminster Choir College, Princeton, SAD), Martina Zadro (Mužička Akademija u Zagrebu, Hrvatska), Dan Pataca (Fakultet za glazbu i kazalište u Temišvaru, Rumunjska), dr. Kathy Kessler Price (Westmin-

ster Choir College, Princeton, SAD), Vlado Ljutić (Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Hrvatska), Filip Pavičić (ravnatelj Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, Hrvatska), Dragana Mitić (Glazbena škola Stanislav Binički, Leskovac, Srbija), Mate Szecsi (Opera Pečuh, Mađarska). Natjecatelji i sva zainteresirana javnost nastupe su pjevača mogli pratiti putem službenih stranica natjecanja (mrežna stranica natjecanja, FB, Instagram) gdje su, po završetku svake kategorije, objavljeni i rezultati. **Pobjednici su kategorija:**

1. **kategorija:** VERONIKA PERVAN iz Hrvatske, Glazbena škola Ivana Matetića Ronjova
2. **kategorija:** SANDRA BÖHM iz Hrvatske, Mužička akademija u Puli
3. **kategorija:** GAJA NAPAST iz Švicarske, Zürcher Hochschule der Künste, Zürich
4. **kategorija:** IVA HERMAN iz Hrvatske, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku
5. **kategorija:** ELISABETH STEMBERG iz Austrije, University of Music and Performing Arts Graz

7. a) kategorija (mjuzikl): ANA MARIJA PALADIN iz Hrvatske. Ukupna pobjednica natjecanja, Laureat 10. Međunarodnog pjevačkog natjecanja Lav

Mirski jest pobjednica 5. kategorije: ELISABETH STEMBERG iz Austrije, University of Music and Performing Arts Graz. Pobjednici je tradicionalno pripala nagrada Lions kluba i statua Lav Mirski. Takoder, pripala joj je i posebna Intendantova nagrada koja osigurava profesionalni angažman u jednom od budućih glazbenih projekata Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku. I ostalim su pobjednicima kategorija dodijeljene prigodne nagrade Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Grada Osijeka, Osječko-baranjske županije, Lions kluba Mursa, Lions kluba Buga Đakovo, Lions kluba Đakovo, Lions kluba Valpovo-Belišće, Lions kluba Kuna NC te Studentskog zbora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Natjecanje Lav Mirski kroz do sadašnje se godine afirmiralo kao međunarodno prepoznatljiv kulturni trend grada Osijeka, dogadjaj visoke kvalitete i umjetničke profiliranosti. Pоказало se da natjecanje služi kao svojevrsni umjetnički podij za formiranje kvalitetnih pjevača solista od kojih profesionalne glazbene institucije u zemlji i inozemstvu imaju višestruke koristi sada, ali i u budućnosti. Sudjelovanje je na natjecanju krajnji trenutak višegodišnjeg rada, uvježbavanja i pripreme pjevačkog instrumenta i umjetničkog nastupa te jedinstvena profesionalna prilika za izlazak na solistički podij. Brojne institucije u Osijeku, Republici Hrvatskoj i svim zemljama iz kojih natjecatelji dolaze, ulaganjem u pjevačko glazbeno obrazovanje (koje rezultira nastupom i na ovom natjecanju) ulaže u budućnost kulture i umjetnosti vrhunske kvalitete. Grad Osijek ponosan je na natjecanje Lav Mirski jer riječ je o izuzetnom, međunarodno prepoznatljivom kulturnom brendu, dogadaju visoke kvalitete i umjetničke profiliranosti. Osijek se i kroz taj dogadjaj potvrdio kao važno glazbeno središte na karti pjevačkih dogadanja šireg međunarodnog značenja.

STUDENTSKI STRIP

● Uradci studenata diplomskog sveučilišnog studija Ilustracije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku pod mentorstvom doc. art. Dubravka Matačovića

PREDSTAVLJAMO SVEUČILIŠNA IZDANJA

● Izdavačka djelatnost, kojoj Sveučilište u Osijeku pridaje veliku pozornost, rezultat je neprekidnoga znanstvenog i stručnog rada sveučilišnih djelatnika. Sveučilišni udžbenici, znanstvene knji-

ge, monografije i priručnici djela su koja opsegom i kvalitetom omogućuju samostalno studiranje određenih znanstvenih cjelina i trajni su doprinos afirmaciji i razvitku Sveučilišta u Osijeku.

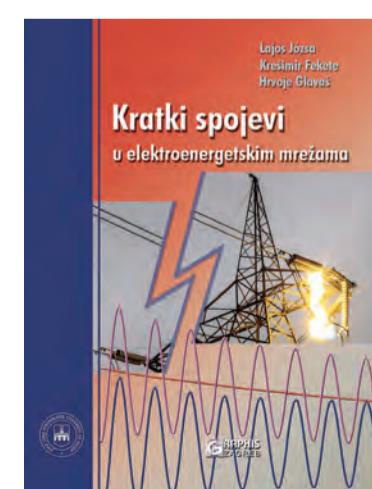
SVEUČILIŠNI UDŽBENIK

„Kratki spojevi u elektroenergetskim mrežama“

● Autori: prof. dr. sc. Lajos Jozsa, izv. prof. dr. sc. Krešimir Fekete, izv. prof. dr. sc. Hrvoje Glavaš

Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija, uz potporu izdavačke kuće Graphis Zagreb, izdao je novi sveučilišni udžbenik naslovlen „Kratki spojevi u elektroenergetskim mrežama“. Autori prof. dr. sc. Lajos Jozsa, izv. prof. dr. sc. Krešimir Fekete i izv. prof. dr. sc. Hrvoje Glavaš, prema mišljenju recen-

zenata, pružili su jedinstveno djelo na hrvatskom jeziku koje sadrži kompletan analizu kratkog spoja tako da povezuje teoriju i numeričke primjere. Autori definiraju kratki spoj kao nepoželjno pogonsko stanje u elektroenergetskoj mreži koje može dovesti do preopterećenja elemenata sustava te mehaničkih deformacija njihovih dijelova, kao i do termičkoga oštećenja izolacije. Struje su kratkoga spoja u pravilu znatno veće od struja opterećenja, tako da termička i dinamička naprezanja mogu uništiti pogonska sredstva te ugroziti ljudе. Recenziju udžbenika potpisuju: prof. dr. sc. Ivica Pavić s FER-a, prof. dr. sc. Marinko Stojkov sa SFSB-a i izv. prof. dr. sc. Predrag Marić s FERIT-a. Knjiga na 420 stranica, kroz deset poglavja, 130 ilustracija i još više matematičkih izraza, detaljno opisuje fizikalne osnove kratkih spojeva koristeći norme, računske postupke i matematičke modele. Namjera je au-

tora prvenstveno osigurati materijal koji će pomoći studentima u spoznaji kratkog spoja, ali i poslužiti kao korisno pomagalo inženjerima u svakodnevnoj praksi.

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

ODGOVORNOST ZA SEBE I SVOJE PONAŠANJE

Larisa MIJATOVIĆ, Petra STRAŽANČEK, Lana VUČINIĆ i Ana KURTVOIĆ

Ukontekstu vještina koje su potrebne za dobro socijalno funkciranje važno je baviti se i vlastitom odgovornošću. Prihvatanje i preuzimanje odgovornosti za svoje ponašanje, ali i emocije i misli, nužno je ne samo za dobre odnose s drugima nego i za dobar odnos sa samim sobom. Iako nekad možemo biti u iskušenju da okrivimo druge za svoje postupke, uslijed njihova lošeg ponašanja prema nama, jednostavna je činjenica da je naše ponašanje isključivo naša odgovornost. Takoder, iako neke naše misli i emocije mogu biti potaknute ili izazvane postupcima drugih ljudi, za njih je takoder potrebno preuzeti odgovornost. To ne znači da smo krivi za to kako se osjećamo ili mislimo (krivnja može uistinu biti u nekim vanjskim čimbenicima, dogadjajima ili ponašanju drugih osoba). Međutim, sama činjenica da su te emocije i misli naše, da su nastale u našem umu, znači da one jesu naša odgovornost. Preuzimanje odgovornosti za vlastite misli i emocije prvi je korak u uspješnijem nošenju s njima. S druge strane, izbjegavanje preuzimanja odgovornosti može dovesti do toga da se osjećamo kao da nemamo kontrolu nad svojim životom te da ovisimo o vanjskim okolnostima ili drugim ljudima što može rezultirati osjećajem bespomoćnosti. Zbog toga je za vlastitu dobrobit izuzetno bitno moći sagledati svoju ulogu u tome kako se osjećamo ili mislimo. Isto tako, preuzimanje odgovornosti za svoje ponašanje nužno je za čuvanje dobrih odnosa.

Međutim, osobna odgovornost ima svoje granice. Te granice treba razumjeti i prepoznati onda kada se one poremete. Naime, neki ljudi mogu biti skloni preuzimanju prevelikog dijela odgovornosti i teško prepoznaju gdje je granica njihove osobne odgovornosti. Takoder, drugi ljudi nam mogu nametati odgovornost koja nije naša. Ako se to ne prepozna i postavi granica, teret prevelike i neprimjerene odgovornosti može, takoder, imati negativne posljedice za osobu. U preuzimanju odgovornosti kao i postavljanju granica odgovornosti pomaže razumijevanje samog pojma. Odgovornost podrazumijeva tri različita značenja, odnosno koristi se na tri različita načina: deskriptivni - koji opisuje, preskriptivni - koji propisuje i askriptivni - koji pripisuje. Deskriptivno značenje odnosi se na opis odnosa

ponašanja i osobe, ali ne govori o posljedicama do kojih je to ponašanje dovelo. Drugim riječima, tu se pojednostavljuje odgovornost osobe za neku radnju. Preskriptivno značenje propisuje obvezu da se nešto napravi. Primjerice, zakoni propisuju određene postupke i pravila ponašanja. Preskriptivna odgovornost usko je vezana uz društvene norme i pravila ponašanja koja postoje u nekoj kulturi te je to značenje najčešće dijelom naučeno na temelju naših interakcija s ljudima u vlastitom okruženju. Konačno, askriptivno značenje odgovornosti podrazumijeva davanje suda o činitelju nekog djela. Prema tomu, na temelju askriptivnog značenja donosimo moralne sudove o svojem ili tudem ponašanju nakon što se prekrše naši ili društvena pravila odgovornosti. Takoder, postoje retrospektivna i prospektivna odgovornost. Retrospektivna odgovornost podrazumijeva odgovornost za ono što je već napravljeno i čije su posljedice u prošlosti ili još uvijek traju. Prospektivna odgovornost jest odgovornost koju osjećamo za postupke u budućnosti te podrazumijeva predviđanje posljedica postupaka. Činjenica da postoje različita značenja odgovornosti kao i različiti oblici govor o tome koliko je odgovornost složen pojам koji uključuje ponašajnu, kognitivnu, emocionalnu i moralnu sastavnicu. Doživljaj osobne odgovornosti, pa i posljedično ponašanje, rezultat je razmatranja odgovornosti na svim razinama (deskriptivnoj, preskriptivnoj i askriptivnoj), može se odnositi na prošla ponašanja ili na buduću, a takoder uključuje razmatranja o osobnoj spremnosti da preuzmem odgovornost za svoje postupke, odluke i odabire te za njihove socijalne i osobne posljedice. S obzirom na složenost odgovornosti, prirodno je da se može pogrešno procijeniti vlastita ili tuda odgovornost, da odluke koje donosimo mogu zanemariti neki dio vlastite odgovornosti i sl. Korisno je promišljati o tome što je odgovornost drugih, a što naša odgovornost, kako drugi vide našu odgovornost, a kako ju vidimo mi, koliko su ta videnja uskladena, gdje postoji prostor za prilagodbu, na temelju čega zaključujemo o vlastitoj odgovornosti, koliko je opravданo, kako se osjećamo nakon nekih postupaka. Uvidi koje možemo stići nakon takvih promišljanja mogu nam pomoći da preuzmem odgovornost tamu gdje nam ona pripada, vratimo ju drugima tamo gdje nam ne pripada te donosimo odluke koje su dobre za našu dobrobit, za dobrobit drugih, ali i šire zajednice.